

EUROPESE CENTRALE BANK

EUROSYSTEEM

CONVERGENTIEVERSLAG MEI 2007

INLEIDING

ANALYSEKADER

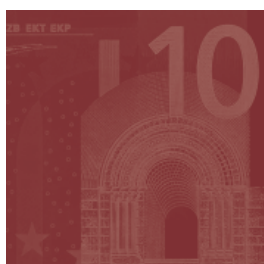
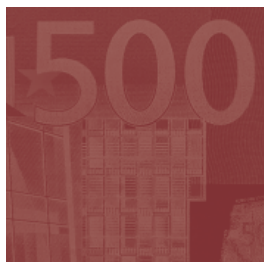
SAMENVATTINGEN
PER LAND

NL

EUROPESE CENTRALE BANK

EUROSYSTEEM

In 2007 verschijnt
in alle publicaties
van de ECB
een motief van
het bankbiljet
van €20.

INLEIDING

ANALYSEKADER

SAMENVATTINGEN PER LAND

CONVERGENTIEVERSLAG

MEI 2007

© Europese Centrale Bank, 2007

Adres

Kaiserstrasse 29
D-60311 Frankfurt am Main
Duitsland

Postadres

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Duitsland

Telefoon

+49 69 1344 0

Website

<http://www.ecb.int>

Fax

+49 69 1344 6000

Telex

411 144 ecb d

*Alle rechten voorbehouden. Reproductie voor
educatieve en niet-commerciële doeleinden
is toegestaan op voorwaarde dat de bron wordt
vermeld.*

*De afsluitdatum voor de in dit verslag opgenomen
statistieken was 26 april 2007.*

ISSN 1725-9347 (papier)
ISSN 1725-955X (internet)

INHOUD

I	INLEIDING	5
2	ANALYSEKADER	
	2.1 TOETSING VAN ECONOMISCHE CONVERGENTIE	7
	2.2 VERGELIJKBAARHEID VAN DE NATIONALE WETGEVING MET HET VERDRAG	17
3	SAMENVATTINGEN PER LAND	
	3.1 CYPRUS	40
	3.2 MALTA	45

LIJST VAN AFKORTINGEN

LANDEN

BE	België	LU	Luxemburg
BG	Bulgarije	HU	Hongarije
CZ	Tsjechië	MT	Malta
DK	Denemarken	NL	Nederland
DE	Duitsland	AT	Oostenrijk
EE	Estland	PL	Polen
IE	Ierland	PT	Portugal
GR	Griekenland	RO	Roemenië
ES	Spanje	SI	Slovenië
FR	Frankrijk	SK	Slowakije
IT	Italië	FI	Finland
CY	Cyprus	SE	Zweden
LV	Letland	UK	Verenigd Koninkrijk
LT	Litouwen		

ANDERE

BIB	Bank voor Internationale Betalingen
b.o.p.	betalingsbalans
BPM5	IMF Balance of Payments Manual (5e editie)
CD	depositocertificaat
CPI	Consumptieprijsindex
ECB	Europese Centrale Bank
EDP	buitensporig-tekortprocedure
EER	effectieve wisselkoers
EMI	Europees Monetair Instituut
EMU	Economische en Monetaire Unie
ERM	Europees wisselkoersstelsel
ESR 95	Europees Systeem van Rekeningen 1995
ESCB	Europees Stelsel van Centrale Banken
EU	Europese Unie
EUR	euro
BBP	bruto binnenlands product
HICP	geharmoniseerde consumptieprijsindex)
ILO	Internationale Arbeidsorganisatie
IMF	Internationaal Monetair Fonds
MFI	monetaire financiële instelling
NCB	nationale centrale bank
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PPI	producentenprijsindex
ULCM	arbeidskosten per eenheid product in de verwerkende industrie
ULCT	arbeidskosten per eenheid product in de gehele economie

Conform het binnen de Gemeenschap bestaande gebruik worden de landen van de EU in dit Verslag gerangschikt in alfabetische volgorde van de namen in de nationale talen.

I INLEIDING

De euro werd op 1 januari 1999 ingevoerd. Momenteel hebben 13 lidstaten van de Europese Unie (EU) overeenkomstig de Verdragsvereisten de euro ingevoerd, met als meest recente Slovenië, dat op 1 januari 2007 toetrad. Tegelijkertijd zijn er na de uitbreidingen van de EU in 2004 en 2007 14 lidstaten die thans niet volledig deelnemen aan de Economische en Monetaire Unie (EMU) en de euro nog niet hebben ingevoerd.

Dit Convergentieverslag is opgesteld naar aanleiding van een verzoek van Cyprus en Malta, op respectievelijk 13 februari 2007 en 27 februari 2007, om een convergentietoetsing. Met de vervaardiging van dit verslag voldoet de Europese Centrale Bank (ECB) aan de in artikel 122, lid 2, juncto artikel 121, lid 1, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (het Verdrag) genoemde vereisten om aan de Raad van de Europese Unie (de EU-Raad) ten minste om de twee jaar of op verzoek van een lidstaat met een derogatie verslag uit te brengen “over de voortgang die door de lidstaten is geboekt bij de nakoming van hun verplichtingen met het oog op de totstandbrenging van de Economische en Monetaire Unie”. Ditzelfde mandaat is ook verstrekt aan de Europese Commissie, die eveneens een verslag heeft opgesteld, en de twee verslagen worden tegelijkertijd bij de EU-Raad ingediend.

In dit verslag maakt de ECB gebruik van het kader dat in eerdere Convergentieverslagen werd toegepast. In het verslag wordt getoetst of, wat betreft de twee desbetreffende landen, duurzame economische convergentie is bereikt, of de nationale wetgeving verenigbaar is met het Verdrag, en of is voldaan aan de wettelijke vereisten voor de desbetreffende nationale centrale banken om een integrerend deel uit te kunnen maken van het Eurosysteem.

Voor een beoordeling van het proces van economische convergentie is de ECB in hoge mate afhankelijk van de kwaliteit en integriteit van de onderliggende statistieken. Politieke overwegingen mogen geen rol spelen bij de opstelling en verslaglegging van statistieken, met name die betreffende de overheidsfinanciën. De lidstaten zijn verzocht prioriteit te geven aan de kwaliteit en integriteit van hun statistieken en met het oog daarop een effectief systeem van “checks and balances” te hanteren alsook op het terrein van statistieken minimumnormen toe te passen. Deze normen moeten dienen ter versterking van de onafhankelijkheid, integriteit en verantwoordelijkheid van de nationale statistische

instellingen en helpen het vertrouwen in de kwaliteit van begrotingsstatistieken bevorderen.

Dit Convergentieverslag is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 beschrijft het kader dat wordt gebruikt voor de beoordeling van de economische en juridische convergentie. Hoofdstuk 3 bevat de samenvattingen per land met de belangrijkste resultaten van de toetsing van economische en juridische convergentie. De integrale, Engelstalige versie van het Convergentieverslag bevat twee additionele hoofdstukken. Hoofdstuk 4 van de Engelstalige versie onderzoekt gedetailleerder de mate van economische convergentie in elk van de twee betrokken lidstaten en biedt een overzicht van de statistische methodologie betreffende de convergentie-indicatoren, en in Hoofdstuk 5 wordt de nationale wetgeving van elk van deze lidstaten, inclusief de statuten van de nationale centrale bank, onderzocht op de mate van verenigbaarheid met artikel 108 en 109 van het Verdrag en de Statuten van het Europees Stelsel van Centrale Banken (ESCB).

2 ANALYSEKADER

2.1 ECONOMISCHE CONVERGENTIE

Voor het onderzoek naar de mate van economische convergentie in de twee betrokken lidstaten maakt de ECB gebruik van een gemeenschappelijk analysekader dat op elk van de twee landen wordt toegepast. Het gemeenschappelijk analysekader is allereerst gebaseerd op de Verdragsbepalingen en de toepassing ervan door de ECB met betrekking tot de prijsontwikkelingen, de begrotingssaldi en schuldquoten, de wisselkoersen en de lange rente evenals andere relevante factoren. Ten tweede is het gebaseerd op een reeks aanvullende economische indicatoren die vanuit een retrospectieve of toekomstgerichte benadering worden gezien en die als zinvol worden beschouwd voor een gedetailleerder onderzoek naar de houdbaarheid van de convergentie. Kaders 1 tot en met 4 in deze paragraaf bevatten naast een kort overzicht van de Verdragsbepalingen een methodologische toelichting bij de toepassing van deze bepalingen door de ECB.

Teneinde te zorgen voor continuïteit en gelijke behandeling, bouwt dit verslag voort op de uitgangspunten die in eerdere door de ECB (en daarvoor door het Europees Monetair Instituut) gepubliceerde verslagen zijn uiteengezet. In het bijzonder worden door de ECB een aantal leidraden gebruikt bij de toepassing van de convergentiecriteria. Ten eerste worden de individuele criteria strikt uitgelegd en toegepast. De achterliggende reden hiervan is dat de criteria als voornaamste doel hebben ervoor te zorgen dat slechts die lidstaten waarvan de economische omstandigheden bevorderlijk zijn voor het handhaven van de prijsstabiliteit en de samenhang van het eurogebied, er deel van kunnen uitmaken. Ten tweede vormen de convergentiecriteria een samenhangend en geïntegreerd geheel en moet aan alle criteria worden voldaan; in het Verdrag staan de criteria op gelijke voet en er is geen sprake van enige rangorde. Ten derde moet aan de convergentiecriteria worden voldaan op basis van de feitelijke gegevens. Ten vierde dient de toepassing van de convergentiecriteria gebaseerd te zijn op consistentie, transparantie en eenvoud. Bovendien wordt nog eens benadrukt dat convergentie duurzaam dient te zijn en niet slechts op een bepaald moment moet gelden. Derhalve wordt bij de landenonderzoeken uitgebreid ingegaan op de houdbaarheid van de convergentie.

In dit verband worden de economische ontwikkelingen in de betreffende landen van, in beginsel, de afgelopen tien jaar vanuit retrospectief oogpunt gezien. Dit kan bijdragen tot een juistere bepaling van de mate waarin de huidige prestaties het gevolg zijn van werkelijke structurele aanpassingen, wat dan weer moet leiden tot een betere beoordeling van de houdbaarheid van de economische convergentie.

Verder wordt, voorzover passend, een toekomstgerichte benadering toegepast. In dit verband wordt opgemerkt dat de houdbaarheid van gunstige ontwikkelingen in zeer hoge mate afhangt van geëigende en duurzame beleidsreacties op bestaande en toekomstige uitdagingen. In het algemeen wordt benadrukt dat het waarborgen van de houdbaarheid afhangt zowel van het bereiken van een goede uitgangspositie als van het na de invoering van de euro gevoerde beleid.

Het gemeenschappelijk kader wordt op individuele basis op de twee te beoordelen lidstaten toegepast. Deze landenonderzoeken, die zich richten op de prestaties van iedere lidstaat, dienen afzonderlijk te worden behandeld, in overeenstemming met het gestelde in artikel 121 van het Verdrag.

De afsluitdatum voor de in dit Convergentieverslag vervatte statistieken was 26 april 2007. De bij de toepassing van de convergentiecriteria gebruikte statistische gegevens zijn ter beschikking gesteld door de Europese Commissie, in samenwerking met de ECB waar het de gegevens over de lange rente betreft. Gegevens inzake de convergentie van de prijs- en lange-renteontwikkelingen zijn opgenomen tot en met maart 2007, de laatste maand waarvoor gegevens van de HICP's beschikbaar zijn. Voor maandgegevens over de wisselkoersen eindigt de in dit verslag beschouwde periode in maart 2007, terwijl daggegevens zijn opgenomen tot en met 26 april 2007. De gegevens voor de begrotingsposities hebben betrekking op de periode tot en met 2006. Ook is rekening gehouden met voorspellingen van verschillende bronnen, tezamen met de meest recente convergentieprogramma's van de lidstaten en andere informatie die beschouwd wordt als relevant voor een toekomstgerichte beschouwing van de houdbaarheid van convergentie. De publicatiedatum van de voorjaarsprognose van de Europese Commissie voor 2007, waarmee in dit verslag eveneens rekening is gehouden, was 7 mei 2007.

Wat de **prijsonthikkelingen** betreft, worden de Verdragsbepalingen en de toepassing ervan door de ECB uiteengezet in Kader 1.

Kader 1

Prijsonthikkelingen

1 Verdragsbepalingen

Artikel 121, lid 1, eerste streepje, van het Verdrag vereist:

“het bereiken van een hoge mate van prijsstabiliteit; dit blijkt uit een inflatiepercentage dat dicht ligt bij dat van ten hoogste de drie lidstaten die op het gebied van de prijsstabiliteit het best presteren”.

Artikel 1 van het Protocol betreffende de in artikel 121 van het Verdrag bedoelde convergentiecriteria bepaalt het volgende:

“het in artikel 121, lid 1, eerste streepje, van het Verdrag bedoelde criterium inzake prijsstabiliteit betekent dat een lidstaat een houdbare prijsontwikkelingen heeft en een gemiddeld inflatiepercentage dat, gemeten over een periode van één jaar vóór het onderzoek, niet meer dan anderhalf procentpunt hoger ligt dan dat van ten hoogste de drie lidstaten die op het gebied van prijsstabiliteit het best presteren. De inflatie wordt gemeten aan de hand van het indexcijfer van de consumptieprijzen op een vergelijkbare basis, rekening houdend met verschillen in de nationale definities.”

2 Toepassing van de Verdragsbepalingen

In het kader van dit Verslag past de ECB de Verdragsbepalingen toe zoals hieronder beschreven:

- Ten eerste is, wat betreft “een gemiddeld inflatiepercentage, gemeten over een periode van één jaar vóór het onderzoek”, de inflatie berekend op basis van de mutatie in het meest recente twaalfmaands gemiddelde van de geharmoniseerde consumptieprijsindex (HICP) ten opzichte van het daaraan voorafgaande twaalfmaands gemiddelde. Derhalve loopt, met betrekking tot de inflatie, de in dit Verslag beschouwde referentieperiode van april 2006 tot en met maart 2007.
- Ten tweede is aan het begrip “ten hoogste de drie lidstaten die op het gebied van prijsstabiliteit het best presteren”, zoals toegepast bij de definitie van de referentiewaarde, inhoud gegeven door gebruik te maken van het ongewogen rekenkundige gemiddelde van de inflatiepercentages in de volgende drie EU-landen met de laagste inflatiepercentages: Finland (1,3%), Polen (1,5%) en Zweden (1,6%). Derhalve is het gemiddelde 1,5%, zodat, na bijtelling van 1½ procentpunt, de referentiewaarde 3,0% is.

De inflatie wordt gemeten op basis van de HICP, die ontwikkeld is voor het beoordelen van de convergentie met betrekking tot prijsstabiliteit op een onderling vergelijkbare basis. Ter informatie wordt in het statistische deel van dit verslag het gemiddelde inflatiepercentage in het eurogebied weergegeven.

Om de houdbaarheid van de prijsontwikkelingen meer in detail te kunnen beoordelen, wordt de gemiddelde HICP-inflatie gedurende de twaalfmaands referentieperiode van

april 2006 tot en met maart 2007 bezien in het licht van de economische prestaties van de lidstaten op het terrein van prijsstabiliteit gedurende de afgelopen tien jaar. Hierbij wordt aandacht besteed aan de koers van het monetaire beleid, en in het bijzonder aan de vraag of de monetaire autoriteiten zich primair hebben gericht op het bereiken en handhaven van prijsstabiliteit, alsmede aan de door andere economische beleidsterreinen geleverde bijdrage. Bovendien worden de gevolgen van de macro-economische omgevingsfactoren voor het bereiken van prijsstabiliteit in aanmerking genomen. De prijsontwikkelingen worden bezien in het licht van vraag- en aanbodverhoudingen, waarbij aandacht wordt geschonken aan onder meer factoren die van invloed zijn op de loonkosten per eenheid product en de invoerprijzen. Ten slotte worden de tendensen in andere relevante prijsindices (zoals de HICP met uitzondering van onbewerkte voedingsmiddelen en energie, de nationale CPI, de CPI uitgezonderd veranderingen in de netto indirecte belastingen, de particuliere-consumptie deflator, de bbp-deflator en de producentenprijzen) in aanmerking genomen. Bij de toekomstgerichte analyse wordt met behulp van onder meer prognoses van belangrijke internationale instellingen en marktdeelnemers inzicht verschaft in de verwachte inflatoire ontwikkelingen in de komende jaren. Bovendien worden structurele aspecten genoemd die van belang zijn voor het handhaven van een klimaat dat na de overgang op de euro bevorderlijk is voor prijsstabiliteit.

Wat de begrotingsontwikkelingen betreft, worden de Verdragsbepalingen en de toepassing ervan door de ECB alsmede procedurele kwesties in het kort weergegeven in Kader 2.

Kader 2

Begrotingsontwikkelingen

1 Verdragsbepalingen

Artikel 121, lid 1, tweede streepje, van het Verdrag vereist:

“het houdbare karakter van de situatie van de overheidsfinanciën; dit blijkt uit een begrotingssituatie van de overheid zonder een buitensporig tekort als bedoeld in artikel 104, lid 6.”

Artikel 2 van het Protocol betreffende de in artikel 121 van het Verdrag bedoelde convergentiecriteria bepaalt het volgende:

“Het in artikel 121, lid 1, tweede streepje, van het Verdrag bedoelde criterium inzake de begrotingssituatie houdt in “dat ten aanzien van de lidstaat op het tijdstip van het onderzoek geen raadsbesluit krachtens artikel 104, lid 6, van het Verdrag is genomen waarin wordt vastgesteld dat er in de betrokken lidstaat een buitensporig tekort bestaat.”

Artikel 104 zet de buitensporige-tekortenprocedure uiteen. Conform artikel 104, lid 2 en 3, moet de Europese Commissie een verslag opstellen indien een lidstaat de vereisten voor begrotingsdiscipline niet vervult, met name als:

- (a) de verhouding tussen het voorziene of feitelijke overheidstekort en het bruto binnenlands product (bbp) een referentiewaarde (in het Protocol betreffende de buitensporige-tekortenprocedure op 3% bbp gesteld) overschrijdt, tenzij:
 - hetzij de verhouding in aanzienlijke mate en voortdurend is afgenomen en een niveau heeft bereikt dat de referentiewaarde benadert;
 - hetzij de overschrijding van de referentiewaarde slecht van uitzonderlijke en tijdelijke aard is en de verhouding dicht bij de referentiewaarde blijft;
- (b) de verhouding tussen de overheidsschuld en het bruto binnenlands product (bbp) een bepaalde referentiewaarde (in het Protocol betreffende de buitensporige-tekortenprocedure op 60% bbp gesteld) overschrijdt, tenzij de verhouding in voldoende mate afneemt en de referentiewaarde in een bevredigend tempo benadert.

In het verslag van de Commissie dient tevens rekening te worden gehouden met de vraag of het overheidstekort groter is dan de investeringsuitgaven van de overheid en worden alle andere relevante factoren in aanmerking genomen, met inbegrip van de economische en budgettaire situatie van de lidstaat op de middellange termijn. Voorts kan de Commissie een verslag opstellen indien zij, ook al is aan de criteria voldaan, van mening is dat er gevaar voor een buitensporig tekort in een lidstaat aanwezig is. Het Economisch en Financieel Comité brengt advies uit over het verslag van de Commissie. Uiteindelijk neemt de Raad van de EU, conform artikel 104, lid 6, een besluit op aanbeveling van de Commissie en rekening houdend met de opmerkingen die de betrokken lidstaat eventueel wenst te maken, met gekwalificeerde meerderheid van stemmen en na een algehele beoordeling te hebben uitgevoerd, of er al dan niet een buitensporig tekort in een lidstaat bestaat.

2 Toepassing van de Verdragsbepalingen

De ECB geeft haar visie op de begrotingsontwikkelingen ten behoeve van de evaluatie van de convergentie. Met betrekking tot de houdbaarheid neemt de ECB de kernindicatoren voor de begrotingsontwikkelingen in de periode 1997 tot en met 2006 in ogenschouw, alsmede de vooruitzichten en de uitdagingen op het terrein van de algemene overheidsfinanciën en richt zij zich op het verband tussen de ontwikkelingen in de tekorten en de schuldpositie.

Met betrekking tot artikel 104 vervult de ECB, in tegenstelling tot de Commissie, geen formele rol in de procedure bij buitensporige tekorten. Het verslag van de ECB maakt slechts melding van het feit of het land al dan niet onderworpen is aan een procedure bij buitensporige tekorten.

Met betrekking tot de Verdragsbepaling die vereist dat een schuldquote boven 60% bbp “in voldoende mate afneemt en de referentiewaarde in een bevredigend tempo benadert”, onderzoekt de ECB de vroegere en de toekomstige tendensen in de schuldquote.

Het onderzoek van de begrotingsontwikkelingen is gebaseerd op vergelijkbare gegevens die op grond van de Nationale Rekeningen zijn samengesteld, conform het Europees Systeem van Rekeningen 1995. De meeste van de in dit Verslag gepresenteerde cijfers zijn in april 2007 door de Europese Commissie ter beschikking gesteld en omvatten de financiële positie van de overheid in 1997 en 2006 alsmede de prognoses van de Commissie voor 2007.

Met betrekking tot de houdbaarheid van de overheidsfinanciën wordt de realisatie in het referentiejaar 2006 gezien in het licht van de prestaties van de lidstaten gedurende de afgelopen tien jaar. Allereerst wordt gekeken naar de ontwikkeling van de overheidsschuldquote in die periode, alsmede naar de daaraan ten grondslag liggende factoren, te weten het verschil tussen de nominale bbp-groei en de rente, het primaire begrotingssaldo en de tekort-schuldaanpassing. Een dergelijke benadering kan nadere informatie opleveren over de mate waarin de macro-economische omgevingsfactoren, met name de combinatie van groeivoet en rente, van invloed zijn geweest op de schulddynamiek. Tevens wordt meer inzicht verschaft in het effect van begrotingsconsolidatie zoals weerspiegeld in het primaire saldo, en in de rol die bijzondere factoren hebben gespeeld zoals begrepen in de post tekort-schuldaanpassing. Daarnaast wordt de structuur van de overheidsschuld onder de loep genomen, met name die schuldcomponenten die een korte looptijd hebben respectievelijk in vreemde valuta luiden, alsmede de ontwikkeling daarvan. Door een verband te leggen met het huidige niveau van de schuldquote wordt de gevoeligheid van de begrotingssaldi voor wisselkoers- en rentemutaties tot uitdrukking gebracht

Vervolgens wordt de ontwikkeling van de tekortquote onderzocht. In dit opzicht is het goed te bedenken dat de jaarlijkse mutatie in de tekortquote van een land gewoonlijk de resultante is van een verscheidenheid aan onderliggende factoren. Deze worden veelal onderverdeeld in “conjuncturele effecten” enerzijds, die de reactie van het tekort op veranderingen in de conjunctuercyclus weerspiegelen, en “niet-conjuncturele effecten” anderzijds, die vaak worden gezien als de weerslag van structurele of permanente aanpassingen in het begrotingsbeleid. Deze niet-conjuncturele effecten, die in dit Verslag zijn gekwantificeerd, mogen echter niet zonder meer worden samengevat als de totale weerspiegeling van structurele veranderingen in de begrotingspositie, omdat zij tijdelijke effecten op het begrotingssaldo omvatten die voortvloeien uit de invloed van zowel maatregelen als andere factoren. De ontwikkeling van de overheidsuitgaven en -ontvangsten in het verleden wordt ook uitgebreid bekeken en de globale terreinen voor begrotingsconsolidatie worden weergegeven.

In een toekomstgerichte benadering wordt aan de nationale begrotingsplannen en recente voorspellingen door de Europese Commissie voor 2007 gerefereerd en wordt de begrotingsstrategie op de middellange termijn, zoals in de convergentieprogramma's opgenomen, in de beschouwing betrokken. Onderdeel hiervan is een beoordeling van de

voorziene verwezenlijking van haar middellange-termijndoelstelling, zoals voorzien in het Pact voor Stabiliteit en Groei, alsmede van de vooruitzichten van de schuldquote op basis van het huidige begrotingsbeleid. Daarnaast worden de risico's op de lange termijn ten aanzien van de houdbaarheid van de begrotingspositie benadrukt, met name die welke in verband met demografische ontwikkelingen voortvloeien uit de overheidspensioenstelsels zonder kapitaaldekking en die welke voortvloeien uit door de overheid afgegeven garanties.

Wat de wisselkoersontwikkelingen betreft, worden de Verdragsbepalingen en de toepassing ervan door de ECB in het kort weergegeven in Kader 3.

Kader 3

Wisselkoersontwikkelingen

1 Verdragsbepalingen

Artikel 121, lid 1, derde streepje, van het Verdrag vereist:

“de inachtneming van de normale fluctuatiemarges van het wisselkoersmechanisme van het Europees Monetair Stelsel, gedurende ten minste twee jaar, zonder devaluatie ten opzichte van de munt van een andere lidstaat”.

Artikel 3 van het Protocol betreffende de in artikel 121 van het Verdrag bedoelde convergentiecriteria bepaalt het volgende:

“Het in artikel 121, lid 1, derde streepje, van het Verdrag bedoelde criterium inzake deelneming aan het wisselkoersmechanisme van het Europees Monetair Stelsel betekent dat een lidstaat ten minste gedurende de laatste twee jaren vóór het onderzoek, zonder grote spanningen de normale fluctuatiemarges van het wisselkoersmechanisme van het Europees Monetair Stelsel heeft kunnen aanhouden. Met name mag de betrokken lidstaat tijdens die periode de bilaterale spilkoers van zijn valuta tegenover die van een andere lidstaat niet op eigen initiatief hebben gedevalueerd.”

2 Toepassing van de Verdragsbepalingen

Wat de wisselkoersstabiliteit betreft, onderzoekt de ECB of het land gedurende een periode van ten minste twee jaar vóór het convergentieonderzoek zonder grote spanningen heeft deelgenomen aan het ERM II (dat vanaf januari 1999 in de plaats kwam van het ERM), en met name of de valuta van dat land in die periode is gedevalueerd ten opzichte van de euro. In het geval van kortere perioden van deelname, worden wisselkoersontwikkelingen net als in voorgaande verslagen beschreven over een tweejaars referentieperiode.

Bij de toetsing van de wisselkoersstabiliteit ten opzichte van de euro wordt de nadruk gelegd op de vraag of de koers zich dicht bij de spilkoers van het ERM II heeft bevonden terwijl tevens rekening is gehouden met factoren die kunnen hebben geleid tot een appreciatie, hetgeen overeenstemt met de in het verleden gevolgde benadering. In dit

kader doet de breedte van de fluctuatiemarge binnen het ERM II geen afbreuk aan de toetsing van het criterium van wisselkoersstabiliteit.

Bovendien wordt op het al of niet uitblijven van “grote spanningen” in het algemeen ingegaan door: i) onderzoek te doen naar de mate waarin de wisselkoersen afwijken van de spilkoersen van het ERM II ten opzichte van de euro; ii) gebruik te maken van indicatoren zoals de wisselkoersvolatiliteit ten opzichte van de euro en [het beloop daarvan], alsmede de korte-renteverschillen ten opzichte van het eurogebied en de ontwikkeling daarvan; en iii) de rol van valuta-interventies in beschouwing te nemen.

Alle bilaterale wisselkoersen tijdens de referentieperiode van mei 2005 tot en met april 2007 zijn officiële referentievoeten van de ECB.

Zowel Cyprus als Malta neemt sinds 2 mei 2005 deel aan het ERM II, d.w.z. iets meer dan twee jaar tot aan de afronding van dit verslag. De prestaties van hun valuta's worden voor de periode van 27 april 2005 tot en met 26 april 2007 (d.w.z. de afsluitdatum voor de in dit verslag gebruikte gegevens) afgezet tegen die van de euro. Tussen 26 april 2007 en 16 mei 2007 (de afrondingsdatum van dit verslag) was de wisselkoers van de valuta's van beide landen ten opzichte van de euro stabiel.

Naast de ontwikkeling van de nominale wisselkoers ten opzichte van de euro wordt ook kort ingegaan op de houdbaarheid van de huidige wisselkoers. Dit gebeurt aan de hand van het beloop van de reële bilaterale en effectieve wisselkoersen, de lopende rekening, de kapitaalrekening en de financiële rekening van de betalingsbalans, en de netto internationale investeringspositie van het land gedurende langere periodes. Wat betreft de integratie van markten wordt tevens het aandeel van het eurogebied in de totale buitenlandhandel van het land getoetst.

Wat de lange-renteontwikkelingen betreft, worden de Verdragsbepalingen en de toepassing ervan door de ECB in het kort weergegeven in Kader 4.

Kader 4

De lange-renteontwikkelingen

1 Verdragsbepalingen

Artikel 121, lid 1, vierde streepje, van het Verdrag vereist:

“duurzaamheid van de door de lidstaat bereikte convergentie en van zijn deelneming aan het wisselkoersmechanisme van het Europees Monetair Stelsel, hetgeen tot uitdrukking komt in het niveau van de rentevoet voor de lange termijn.”

Artikel 4 van het Protocol betreffende de in artikel 121 van het Verdrag bedoelde convergentiecriteria bepaalt het volgende:

“Het in artikel 121, lid 1, vierde streepje, van het Verdrag genoemde criterium inzake de convergentie van het niveau van de rentevoet betekent dat een lidstaat, gemeten over een periode van één jaar vóór het onderzoek, een gemiddelde nominale lange rente heeft gekend die niet meer dan twee procentpunt hoger ligt dan die van ten hoogste de drie lidstaten die op het gebied van prijsstabiliteit het best presteren. De rentevoet wordt gemeten op basis van langlopende staatsobligaties of vergelijkbare waardepapieren, rekening houdend met verschillen in de nationale definities.”

2 Toepassing van de Verdragsbepalingen

In het kader van dit Verslag past de ECB de Verdragsbepalingen toe zoals hieronder beschreven:

- Ten eerste is, met betrekking tot “een gemiddelde nominale lange rente”, “gemeten over een periode van één jaar vóór het onderzoek”, de lange rente berekend als het rekenkundige gemiddelde over de meest recente twaalfmaands periode waarvoor HICP-gegevens beschikbaar zijn. Derhalve loopt de in dit Verslag beschouwde referentieperiode van april 2006 tot en met maart 2007.
- Ten tweede is aan het begrip “ten hoogste de drie lidstaten die op het gebied van prijsstabiliteit het best presteren”, zoals toegepast bij de definitie van de referentiewaarde, inhoud gegeven door gebruik te maken van het ongewogen rekenkundige gemiddelde van de lange-rentevoeten in dezelfde drie EU-landen die als basis dienden voor de berekening van de referentiewaarde voor het criterium inzake prijsstabiliteit (zie Kader 1). Gedurende de in dit verslag beschouwde referentieperiode waren de lange-rentevoeten in deze drie landen 3,8% (Zweden), 3,9% (Finland) en 5,3% (Polen); derhalve is het gemiddelde 4,4% zodat, na bijtelling van twee procentpunt, de referentiewaarde 6,4% bedraagt.

De rentevoeten zijn gemeten op basis van geharmoniseerde lange rentes, die ten behoeve van de convergentietoetsing zijn ontwikkeld.

Ten aanzien van een land waar geen geharmoniseerde lange rente beschikbaar is, wordt voor zover mogelijk een brede analyse van de financiële markten gemaakt, waarbij rekening wordt gehouden met het niveau van de overheidsschuld en andere relevante indicatoren, om zo te komen tot een beoordeling van de duurzaamheid van de door de lidstaat bereikte convergentie en van de deelneming aan het ERM II.

Zoals bovenstaand vermeld wordt in het Verdrag uitdrukkelijk verwezen naar de “duurzaamheid (...) van de convergentie”, tot uitdrukking komend in het niveau van de lange rente. Derhalve worden de ontwikkelingen gedurende de referentieperiode van april 2006 tot en met maart 2007 geplaatst in het kader van het lange-rentebeloop gedurende de afgelopen tien jaar (of de periode waarover gegevens beschikbaar zijn) en van de belangrijkste factoren die ten grondslag hebben gelegen aan de ecarts ten opzichte van de gemiddelde lange rente in het eurogebied.

Ten slotte, vereist artikel 121, lid 1, van het Verdrag dat in het Verslag ook rekening wordt gehouden met verscheidene andere relevante factoren, te weten “de ontwikkeling van de ecu, de resultaten van de integratie van de markten, de situatie en de ontwikkeling van de lopende rekeningen van de betalingsbalansen, en een onderzoek naar de ontwikkeling van de loonkosten per eenheid product en andere prijsindicatoren”. Deze andere factoren worden in Hoofdstuk 4 van de integrale Engelstalige versie behandeld, en wel onder de subparagrafen met betrekking tot de afzonderlijke, bovenvermelde criteria. In het licht van de invoering van de euro op 1 januari 1999 wordt de ontwikkeling van de ecu niet meer besproken.

2.2 VERENIGBAARHEID VAN DE NATIONALE WETGEVING MET HET VERDRAG

2.2.1 INLEIDING

Artikel 122, lid 2, van het Verdrag bepaalt dat de ECB (evenals de Commissie) ten minste eens per twee jaar, of op verzoek van een lidstaat met een derogatie, verslag uitbrengt aan de EU-Raad conform de in artikel 121, lid 1, vastgelegde procedure. Een dergelijk verslag dient onder meer een onderzoek te omvatten naar de verenigbaarheid tussen enerzijds de nationale wetgeving van elke lidstaat met een derogatie, met inbegrip van de Statuten van de nationale centrale banken, en anderzijds artikel 108 en artikel 109 van het Verdrag en de Statuten van het Europees Stelsel van Centrale Bank en van de Europese Centrale Bank (“Statuten”). Deze verplichting die van toepassing is op lidstaten met een derogatie wordt ook wel “juridische convergentie” genoemd. Bij de beoordeling van de juridische convergentie hoeft de Europese Centrale Bank zich niet tot de formele beoordeling van de letterlijke inhoud van de nationale wetgeving te beperken, maar kan ook nagaan of de toepassing van de relevante bepalingen in overeenstemming is met de geest van het Verdrag en de Statuten. De Europese Centrale Bank is bijzonder bezorgd over de toenemende druk op de besluitvormende organen van sommige nationale centrale banken van lidstaten, wat niet strookt met het Verdrag wat de onafhankelijkheid van de centrale bank betreft. Daarom zal de Europese Centrale Bank alle ontwikkelingen nauwgezet volgen alvorens vast te stellen dat de nationale wetgeving van een lidstaat verenigbaar is met het Verdrag en de Statuten.

LIDSTATEN MET EEN DEROGATIE EN JURIDISCHE CONVERGENTIE

Cyprus en Malta, wier nationale wetgeving onderwerp is van dit rapport, hebben de status van lidstaten met een derogatie, d.w.z. dat ze de euro nog niet aangenomen hebben. Artikel 4 van de Akte betreffende de toetredingsvoorwaarden¹ bepaalt dat: “Vanaf de datum van toetreding neemt elke nieuwe lidstaat aan de Economische en Monetaire Unie deel als lidstaat met een derogatie in de zin van artikel 122 van het EG-Verdrag”.

¹ Akte betreffende de toetredingsvoorwaarden voor de Tsjechische Republiek, de Republiek Estland, de Republiek Cyprus, de Republiek Letland, de Republiek Litouwen, de Republiek Hongarije, de Republiek Malta, de Republiek Polen, de Republiek Slovenië en de Slowaakse Republiek en de aanpassing van de Verdragen waarop de Europese Unie is gegrond (PB L 236 van 23.9.2003, blz. 33). Voor Bulgarije en Roemenië, zie artikel 5 van de Akte betreffende de toetredingsvoorwaarden van de Republiek Bulgarije en Roemenië en de aanpassing van de Verdragen waarop de Europese Unie is gegrond (PB L 157, 21.6.2005, blz. 203).

De ECB heeft het niveau van de juridische convergentie in Cyprus en Malta onderzocht, alsmede de door hen aangenomen wetgeving dan wel de ter verwezenlijking van die doelstelling nog aan te nemen wetgeving.

De beoordeling van de juridische convergentie beoogt het besluit van de EU-Raad omtrent de vraag welke lidstaten “voldoen aan de noodzakelijke voorwaarden voor de aanneming van de gemeenschappelijke munt” te bevorderen. Deze voorwaarden betreffen juridisch gezien met name de onafhankelijkheid van de centrale bank en de juridische integratie van de nationale centrale banken in het Eurosysteem.

STRUCTUUR VAN DE JURIDISCHE BEOORDELING

De juridische beoordeling volgt globaal het kader van de eerdere ECB-, en EMI-verslagen betreffende de juridische convergentie, met name de Convergentieverslagen van de ECB van december 2006 (betreffende Tsjechische Republiek, Estland, Cyprus, Letland, Hongarije, Malta, Polen, Slowakije en Zweden) van mei 2006 (betreffende Litouwen en Slovenië), van 2004 (betreffende Tsjechische Republiek, Estland, Cyprus, Letland, Litouwen, Hongarije, Malta, Polen, Slovenië, Slowakije en Zweden) van 2002 (betreffende Zweden) en 2000 (betreffende Griekenland en Zweden) en het EMI-Convergentieverslag van 1998. De verenigbaarheid van de nationale wetgeving wordt mede beoordeeld in het licht van de aanpassingen van wetgeving die voor 15 maart 2007 tot stand zijn gebracht.

2.2.2 REIKWIJDTE VAN DE AANPASSING

2.2.2.1 TERREINEN VAN AANPASSING

Om vast te kunnen stellen welke terreinen van de nationale wetgeving aanpassing behoeven, worden de volgende aangelegenheden onderzocht:

- verenigbaarheid met de Verdragsbepalingen betreffende de onafhankelijkheid van nationale centrale banken (artikel 108) en bepalingen in de Statuten (artikel 7 en artikel 14.2), alsmede met de bepalingen betreffende beroepsgeheim (artikel 38 van de Statuten);
- verenigbaarheid met het verbod op monetaire financiering (artikel 101 van het Verdrag) en met het verbod op bevoorrechte toegang (artikel 102 van het Verdrag)

- en verenigbaarheid met de bij het Gemeenschapsrecht vereiste uniforme spelling van de euro; en
- de juridische integratie van de nationale centrale banken in het Eurosysteem (met name met betrekking tot artikel 12.1 en artikel 14.3 van de Statuten).

2.2.2.2 “COMPATIBILITEIT” VERSUS “HARMONISATIE”

Artikel 109 van het Verdrag vereist dat de nationale wetgeving “verenigbaar” is met het Verdrag en de Statuten; onverenigbaarheden dienen derhalve te worden weggenomen. Noch het prevaleren van het Verdrag en de Statuten boven de nationale wetgeving noch de aard van de onverenigbaarheid, laten de verplichting tot naleving hiervan onverlet.

Het vereiste dat de nationale wetgeving “verenigbaar” moet zijn, betekent niet dat het Verdrag “harmonisatie” van de Statuten van de nationale centrale banken vereist, noch onderling noch met de Statuten. Nationale bijzonderheden kunnen blijven bestaan, voorzover deze geen inbreuk maken op de uitsluitende bevoegdheid van de Gemeenschap in monetaire aangelegenheden. Krachtens artikel 14.4 van de Statuten mogen nationale centrale banken zelfs andere functies vervullen dan die welke omschreven staan in de Statuten, voorzover deze andere functies de doelstellingen en taken van het ESCB niet doorkruisen. Bepalingen in de Statuten van de nationale centrale banken die dergelijke functies toestaan, zijn een duidelijk voorbeeld van verschillen die mogen blijven bestaan. De term “verenigbaar” houdt veeleer in dat de nationale wetgeving en de Statuten van de nationale centrale banken moeten worden aangepast om onverenigbaarheden met het Verdrag en de Statuten weg te nemen en de noodzakelijke mate van integratie van de nationale centrale banken in het ESCB te waarborgen. Met name moeten die bepalingen worden aangepast, die een inbreuk vormen op de onafhankelijkheid van een nationale centrale bank, zoals die in het Verdrag wordt omschreven, en tevens op de rol van de nationale centrale bank als integrerend onderdeel van het ESCB. Derhalve volstaat het niet uitsluitend te vertrouwen op de voorrang van het Gemeenschapsrecht op de nationale wetgeving.

De verplichting in artikel 109 van het Verdrag betreft enkel de onverenigbaarheid met het Verdrag en de Statuten. Nationale wetgeving die onverenigbaar is met secundaire Gemeenschapswetgeving dient evenwel daaraan te worden aangepast. De voorrang van

het Gemeenschapsrecht laat de verplichting tot aanpassing van de nationale wetgeving onverlet. Dit algemene vereiste is niet alleen afgeleid uit artikel 109 van het Verdrag, maar ook uit de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen.²

Het Verdrag en de Statuten schrijven niet voor hoe de nationale wetgeving dient te worden aangepast. Deze aanpassing kan worden verwezenlijkt door verwijzingen naar het Verdrag en de Statuten, of door bepalingen daaruit op te nemen onder verwijzing naar hun herkomst, dan wel door het wegnemen van onverenigbaarheden of door een combinatie van deze methodes.

Ter verwezenlijking en handhaving van de verenigbaarheid van de nationale wetgeving met het Verdrag en de Statuten, raadplegen de Gemeenschapsinstellingen en de lidstaten de ECB, conform artikel 105, lid 4 van het Verdrag en artikel 4 van de Statuten, omtrent elk ontwerp van wettelijke bepaling op de gebieden die onder haar bevoegdheid vallen. Beschikking 98/415/EG van de Raad van 29 juni 1998 betreffende de raadpleging van de Europese Centrale Bank door de nationale autoriteiten over ontwerpen van wettelijke bepalingen³ vereist expliciet dat de lidstaten de nodige maatregelen nemen om naleving van deze verplichting te verzekeren.

2.2.3 ONAFHANKELIJKHEID VAN NATIONALE CENTRALE BANKEN

Wat de onafhankelijkheid van de centrale bank en aangelegenheden inzake geheimhouding betreft, dienden de lidstaten die in 2004 toetraden tot de EU hun nationale wetgeving aan te passen, welke wetgeving op 1 mei 2004 in werking diende te treden, teneinde te voldoen aan de desbetreffende bepalingen uit het Verdrag en de Statuten. Zweden was verplicht de noodzakelijke aanpassingen te hebben voltooid voor de oprichting van het ESCB op 1 juni 1998.

2.2.3.1 ONAFHANKELIJKHEID VAN DE CENTRALE BANK

In November 1995 heeft het EMI een lijst met kenmerken inzake de onafhankelijkheid van centrale banken opgesteld (zoals later gedetailleerd beschreven in het EMI-Convergentieverslag van 1998), die toentertijd de grondslag hebben gevormd voor de

² Zie onder meer zaak 167/73 Commissie van de Europese Gemeenschappen vs. Franse Republiek [1974] JUR. 359 ('Code du Travail Maritime').

³ PB L 189 van 3.7.1998, blz. 42.

beoordeling van de nationale wetgeving van de lidstaten, met name van de Statuten van de nationale centrale banken. Onafhankelijkheid van de centrale bank omvat verschillende aspecten van onafhankelijkheid die afzonderlijk moeten worden beoordeeld, te weten functionele, institutionele, personele en financiële onafhankelijkheid. De afgelopen jaren is de analyse van deze aspecten van onafhankelijkheid van de centrale bank nader uitgewerkt in adviezen van de ECB. Deze aspecten vormen de grondslag van de beoordeling van de mate van convergentie van de nationale wetgeving van de lidstaten met een derogatie enerzijds, en met het Verdrag en de Statuten anderzijds.

FUNCTIONELE ONAFHANKELIJKHEID

Onafhankelijkheid van de centrale bank is geen doel op zich, maar dient ter verwezenlijking van een doelstelling die duidelijk moet zijn vastgelegd en voorrang dient te hebben op alle andere doelstellingen. De functionele onafhankelijkheid vereist dat de primaire doelstelling van elke nationale centrale bank duidelijk is en rechtszekerheid biedt, en voorts dat deze doelstelling volledig strookt met de door het Verdrag bepaalde primaire doelstelling van de prijsstabiliteit. Dit wordt gerealiseerd door de nationale centrale banken van de nodige middelen en instrumenten te voorzien om dit doel onafhankelijk van enige andere autoriteit te bereiken. De door het Verdrag vereiste onafhankelijkheid van de centrale bank weerspiegelt het algemene inzicht dat de primaire doelstelling van prijsstabiliteit het best wordt gediend door een volledig onafhankelijke instelling met een exact geformuleerd mandaat. Onafhankelijkheid van de centrale bank is volledig verenigbaar met de verantwoordingsplicht van de nationale centrale bank omtrent haar besluiten, wat weer van belang is voor het vergroten van het vertrouwen in de onafhankelijke status. Dit vereist transparantie en dialoog met derden.

Aangaande de timing maakt het Verdrag niet duidelijk wanneer de nationale centrale banken van de lidstaten met een derogatie dienden te voldoen aan de in artikel 105, lid 1 van het Verdrag en artikel 2 van de Statuten vastgelegde primaire doelstelling van prijsstabiliteit. Inzake Zweden ging het erom of deze verplichting diende te gelden vanaf de oprichting van het ESCB of vanaf de aanneming van de euro. Voor de op 1 mei 2004 tot de EU toegetreden lidstaten ging het erom of de verplichting diende gelden vanaf 1 mei 2004 of vanaf de aanneming van de euro. Enerzijds is artikel 105, lid 1 van het Verdrag niet van toepassing op lidstaten met een derogatie (zie artikel 122, lid 3 van het Verdrag), anderzijds is artikel 2 van de Statuten wel van toepassing op deze lidstaten (zie artikel 43.1 van de Statuten). De ECB is van mening dat prijsstabiliteit als verplichte primaire doelstelling voor nationale

centrale banken ten aanzien van Zweden geldt vanaf 1 juni 1998 en vanaf 1 mei 2004 ten aanzien van de lidstaten die op die datum tot de EU toetraden. En wel omdat één van de kernbeginselen van de Gemeenschap, te weten de prijsstabiliteit (artikel 4, lid 3 van het Verdrag), ook geldt voor lidstaten met een derogatie. Het is tevens gebaseerd op de verdragsdoelstelling dat alle lidstaten dienen te streven naar macro-economische convergentie, waaronder prijsstabiliteit, hetgeen de regelmatige verslagen van de ECB en de Commissie beogen. Deze conclusie is ook gebaseerd op de grondgedachte van de onafhankelijkheid van de centrale bank, die alleen gerechtvaardigd is als prijsstabiliteit als globale doelstelling prevaleert.

De beoordelingen per land in dit verslag gaan uit van deze conclusies betreffende de datum waarop voor nationale centrale banken van de lidstaten met een derogatie prijsstabiliteit hun verplichte primaire doelstelling is.

INSTITUTIONELE ONAFHANKELIJKHEID

Artikel 108 van het Verdrag en artikel 7 van de Statuten verwijzen uitdrukkelijk naar het beginsel van institutionele onafhankelijkheid. Deze twee artikelen verbieden de nationale centrale banken en de leden van hun besluitvormende organen instructies te vragen aan dan wel te aanvaarden van Gemeenschapsinstellingen of -organen, regeringen van lidstaten of enig ander orgaan. Bovendien verbieden deze artikelen de Gemeenschapsinstellingen en -organen en de regeringen van de lidstaten te trachten de leden van de besluitvormende organen van de nationale centrale banken, wier besluiten gevolgen kunnen hebben voor de vervulling van met het ESCB verband houdende taken van nationale centrale banken, te beïnvloeden.

Ongeacht of de nationale centrale bank is georganiseerd als overheidsinstantie, als bijzonder publiekrechtelijk orgaan of gewoonweg als een naamloze vennootschap, bestaat het risico dat de eigenaar de besluitvorming met betrekking tot met het ESCB verband houdende taken zou kunnen beïnvloeden. Een dergelijke beïnvloeding, hetzij via de rechten van aandeelhouders of anderszins, kan de onafhankelijkheid van de nationale centrale bank aantasten en dient derhalve bij wet te worden ingeperkt.

Verbod op het geven van instructies

Rechten van derden om instructies te geven aan de nationale centrale banken, aan hun besluitvormende organen of aan de leden daarvan, zijn onverenigbaar met het Verdrag en de Statuten voorzover het met het ESCB verband houdende taken betreft.

Verbod op het recht besluiten goed te keuren, op te schorten, te vernietigen of uit te stellen

Rechten van derden om besluiten van nationale centrale banken goed te keuren, op te schorten, te vernietigen of uit te stellen zijn onverenigbaar met het Verdrag en de Statuten voorzover het met het ESCB verband houdende taken betreft.

Verbod op het recht besluiten op juridische gronden te toetsen

Een recht van organen niet zijnde onafhankelijke rechters om op juridische gronden besluiten te toetsen die betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van met het ESCB verband houdende taken is onverenigbaar met het Verdrag en de Statuten, aangezien de vervulling van deze taken niet op politiek niveau aan een herbeoordeling mag worden onderworpen. Een recht van een president om door besluitvormende organen van het ESCB of de nationale centrale bank genomen besluiten op juridische gronden op te schorten en vervolgens ter finale beslissing aan politieke organen voor te leggen, zou neerkomen op het vragen van instructies aan derden.

Verbod om met stemrecht deel te nemen aan besluitvormende organen van een nationale centrale bank

De deelname van vertegenwoordigers van derden aan een besluitvormend orgaan van een nationale centrale bank met stemrecht ten aanzien van de tenuitvoerlegging door de nationale centrale bank van met het ESCB verband houdende taken is, zelfs als een dergelijke stem niet beslissend is, onverenigbaar met het Verdrag en de Statuten.

Verbod op ex ante consultatie met betrekking tot een besluit van een nationale centrale bank

Een uitdrukkelijke statutaire verplichting ingevolge welke een NCB tevoren overleg moet plegen met derden vormt een formeel mechanisme ter beïnvloeding van het uiteindelijke besluit en is derhalve onverenigbaar met het Verdrag en de Statuten.

Een dialoog tussen nationale centrale banken en derden, ook als deze is gebaseerd op wettelijke verplichtingen informatie te verstrekken en zienswijzen uit te wisselen, is echter verenigbaar met de onafhankelijkheid van centrale banken, mits:

- zulks de onafhankelijkheid van de leden van de besluitvormende organen van de nationale centrale bank niet beïnvloedt;
- daarbij de bijzondere status van de president in zijn hoedanigheid als lid van de Algemene Raad van de ECB volledig in acht wordt genomen; en
- aan de uit de Statuten voortvloeiende geheimhoudingsverplichtingen wordt voldaan.

Het verlenen van decharge ten aanzien van taken van leden van besluitvormende organen van een nationale centrale bank

Wettelijke bepalingen met betrekking tot het verlenen van decharge door derden (zoals de regering) ten aanzien van taken van leden van besluitvormende organen van een nationale centrale bank (bijvoorbeeld met betrekking tot de gevoerde administratie) dienen voldoende waarborgen te bieden, waardoor deze dechargebevoegdheid de bevoegdheid van de afzonderlijke leden tot onafhankelijke besluitvorming inzake met het ESCB verband houdende taken (of die op ESCB-niveau vastgestelde besluiten uit te voeren) onverlet laat. Aanbevolen wordt daartoe in de Statuten van de nationale centrale bank een uitdrukkelijke bepaling op te nemen.

PERSONELE ONAFHANKELIJKHEID

De onafhankelijkheid van de nationale centrale banken wordt nader gewaarborgd door de bepaling in de Statuten betreffende de ambtszekerheid van leden van de besluitvormende organen van de nationale centrale banken. De presidenten zijn leden van de Algemene Raad van de ECB. Artikel 14.2 van de Statuten bepaalt dat de Statuten van de nationale centrale bank in het bijzonder bepalen dat de ambtstermijn van een president minimaal vijf jaar is. Het artikel biedt ook bescherming tegen willekeurig ontslag van een president door te bepalen dat een president slechts van zijn ambt kan worden ontheven als hij niet meer voldoet aan de eisen voor de uitoefening van het ambt of ernstig is tekortgeschoten, met de mogelijkheid daartegen beroep aan te tekenen bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen. De Statuten van de nationale centrale bank moeten hieraan als volgt voldoen.

Minimumambtstermijn voor presidenten

De Statuten van de nationale centrale bank moeten, overeenkomstig artikel 14.2 van de Statuten, bepalen dat een ambtstermijn van de president minimaal vijf jaar is. Dit sluit een langere ambtstermijn niet uit, terwijl bij een onbepaalde ambtstermijn de Statuten niet behoeven te worden aangepast als de gronden waarop de president van zijn ambt kan worden ontheven overeenkomen met die vermeld in artikel 14.2 van de Statuten. Als de Statuten van de nationale centrale bank worden gewijzigd, dient de wijzigingswet de ambtszekerheid van de president, alsmede van de andere leden van de besluitvormende organen, die eventueel moeten kunnen optreden als plaatsvervanger van de president, te vrijwaren.

Ontslaggronden voor presidenten

De Statuten van de nationale centrale bank dienen te waarborgen dat een president slechts van zijn ambt kan worden ontheven op de in artikel 14.2 van de Statuten vermelde gronden. Deze eis strekt ertoe te voorkomen dat de president naar goeddunken van de bij zijn aanstelling betrokken autoriteiten, met name de regering of het parlement, van zijn ambt kan worden ontheven. De Statuten van de nationale centrale bank dienen hetzij ontslaggronden te vermelden die verenigbaar zijn met de in artikel 14.2 van de Statuten vastgelegde, hetzij geen ontslaggronden te vermelden (aangezien artikel 14.2 van rechtstreekse toepassing is).

Ambtszekerheid en ontslagredenen voor andere leden van de besluitvormende organen van de Nationale Centrale Bank dan de presidenten die betrokken zijn bij de tenuitvoerlegging van met het ESCB verband houdende taken

De personele onafhankelijkheid zou in gevaar komen als voor andere leden van de besluitvormende organen van de NCB, die betrokken zijn bij de tenuitvoerlegging van met het ESCB verband houdende taken, niet dezelfde regels ten aanzien van de ambtszekerheid en niet dezelfde ontslaggronden zouden gelden als voor de president.⁴ Uit verscheidene artikelen in het Verdrag en de Statuten vloeit de eis voort van een vergelijkbare ambtszekerheid. Artikel 14.2 van de Statuten beperkt de ambtszekerheid niet tot presidenten, terwijl artikel 108 van het Verdrag en artikel 7 van de Statuten “enig lid van de besluitvormende organen” van nationale centrale banken en niet specifiek presidenten noemen. Dit geldt in het bijzonder wanneer een president *primus inter pares* is onder collega's met dezelfde stemrechten of waarin voornoemde andere leden eventueel moeten kunnen optreden als plaatsvervanger van de president.

Recht op juridische toetsing

Om de mogelijke politieke discretie bij de beoordeling van ontslaggronden in te perken, moeten de leden van de besluitvormende organen van nationale centrale banken het recht hebben een ontslagbesluit aan de onafhankelijke rechter voor te leggen.

⁴ (Zie: Paragraaf 8 van ECB-advies CON/2004/35 van 4 november 2004 op verzoek van het Hongaarse Ministerie van Financiën inzake een ontwerp-wijzigingswet over Magyar Nemzeti Bank; paragraaf 8 van ECB-advies CON/2005/26 van 4 augustus 2005 op verzoek van Národná banka Slovenska inzake een Ontwerp-Wijzigingswet van Wet nr. 566/1992 Coll. over Národná banka Slovenska oals gewijzigd, en houdende wijzigingen van bepaalde wetten, en paragraaf 3.3 van ECB-advies CON/2006/44 van 25 augustus 2006 op verzoek van Banca d'Italia inzake de gewijzigde statuten van Banca d'Italia; paragraaf 2.6 van ECB-advies CON/2006/32 van 22 juni 2006 op verzoek van de Franse senaat inzake een ontwerp-wet inzake Banque de France; en de paragrafen 2.3 en 2.4 van ECB-advies CON/2007/6 van 7 maart 2007 op verzoek het Duitse Ministerie van Financiën inzake de ontwerp achtste wet tot wijziging van de wet op de Deutsche Bundesbank.

Artikel 14.2 van de Statuten bepaalt dat een president van een nationale centrale bank die van zijn ambt is ontheven tegen dat besluit beroep kan instellen bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen. Inzake het recht beroep aan te tekenen bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, dient de nationale wetgeving hetzij te verwijzen naar de Statuten of laat dat achterwege (aangezien artikel 14.2 van de Statuten van rechtstreekse toepassing is).

De nationale wetgeving dient eveneens te bepalen dat de nationale rechter een besluit tot ontslag van enig ander lid van de besluitvormende organen van de nationale centrale bank, dat betrokken is bij de tenuitvoerlegging van met het ESCB verband houdende taken, kan toetsen. Dit recht kan hetzij in algemene wetgeving hetzij door middel van een specifieke bepaling vastgelegd zijn. Ook al zou dit recht besloten liggen in algemene wetgeving, rechtszekerheid zou ertoe nopen een dergelijk toetsingsrecht specifiek vast te leggen.

Waarborgen tegen belangenconflicten

Personele onafhankelijkheid houdt ook in dat moet worden gewaarborgd dat zich geen belangenconflicten voordoen tussen de taken van leden van besluitvormende organen van nationale centrale banken ten behoeve van hun nationale centrale bank (en, in het geval van presidenten, ook ten behoeve van de ECB) en andere functies die deze leden van besluitvormende organen, die betrokken zijn bij de tenuitvoerlegging van met het ESCB verband houdende taken, eventueel vervullen en die hun personele onafhankelijkheid in gevaar kunnen brengen. Het lidmaatschap van een besluitvormend orgaan dat betrokken is bij de tenuitvoerlegging van met het ESCB verband houdende taken is in beginsel onverenigbaar met de uitoefening van andere functies die aanleiding kunnen geven tot belangenconflicten. Met name mogen leden van dergelijke besluitvormende organen geen functie vervullen noch een belang hebben dat hun werkzaamheden kan beïnvloeden, hetzij door een ambt binnen de uitvoerende of wetgevende organen van de staat of binnen regionale of lokale overheden, dan wel bij een bedrijf. Met name bij niet met uitvoerende taken belaste leden van besluitvormende organen dient bijzondere zorg te worden betracht bij het voorkomen van mogelijke belangenconflicten.

FINANCIËLE ONAFHANKELIJKHEID

Ook als een nationale centrale bank vanuit functioneel, institutioneel en personeel oogpunt volledig onafhankelijk is (d.w.z. de Statuten van de nationale centrale bank waarborgen dit), zou de algehele onafhankelijkheid gevaar lopen, indien de nationale centrale bank niet

autonoom kan beschikken over voldoende financiële middelen om haar mandaat te vervullen (d.w.z. de door het Verdrag en de Statuten vereiste met het ESCB verband houdende taken te vervullen).

Lidstaten mogen de nationale centrale bank niet in een zodanige positie brengen dat deze over onvoldoende financiële middelen beschikt om haar met het ESCB dan wel met het Eurosysteem verband houdende taken te vervullen. Opgemerkt wordt dat luidens de artikelen 28.1 en 30.4 van de Statuten van nationale centrale banken aanvullende bijdragen aan het kapitaal van de ECB kunnen worden geleverd en verdere door de nationale centrale banken uit te voeren stortingen van externe reserves kunnen worden opgeroepen.⁵ Bovendien bepaalt artikel 33.2 van de Statuten⁶ dat, in geval van een verlies van de ECB dat niet volledig uit het algemeen reservefonds kan worden gedekt, de Raad van bestuur van de ECB kan besluiten het resterende verlies te dekken uit de monetaire inkomsten van het desbetreffende boekjaar, naar rato en ten belope van de bedragen die aan de nationale centrale banken zijn toegedeeld. Het beginsel van financiële onafhankelijkheid vereist dat naleving van deze verplichtingen de taakvervulling door de nationale centrale bank onverlet laten.

Bovendien houdt het beginsel van financiële onafhankelijkheid in dat de nationale centrale bank over voldoende middelen moet beschikken om niet slechts de met het ESCB verband houdende taken te vervullen, maar ook de eigen nationale taken (zoals de financiering van het beheer en de eigen werkzaamheden).

Het begrip financiële onafhankelijkheid moet derhalve worden beoordeeld vanuit het perspectief of een derde in staat is rechtstreeks of middellijk invloed uit te oefenen, niet alleen op de taken van de nationale centrale bank, maar ook op het vermogen van de nationale centrale bank (zowel operationeel in termen van mankracht, als financieel in termen van voldoende financiële middelen) om haar mandaat te vervullen. In dit kader zijn de hiernavolgende vier aspecten van financiële onafhankelijkheid van bijzonder belang, enkele daarvan zijn pas in het recente verleden nader uitgewerkt.⁷ Door deze facetten van

⁵ Artikel 30.4 van de Statuten is alleen van toepassing binnen het Eurosysteem.

⁶ Artikel 33.2 van de Statuten is alleen van toepassing binnen het Eurosysteem.

⁷ De belangrijkste fundamentele ECB-Adviezen zijn;

CON/2002/16 van 5 juni 2002 op verzoek van het Ierse Departement van Financiën inzake een wetsvoorstel betreffende de Central Bank and Financial Services Authority of Ireland, 2002;

CON/2003/22 van 15 oktober 2003 op verzoek van het Finse Ministerie van Financiën inzake een regeringsvoorstel tot wijziging van de Suomen Pankki Act en andere verband houdende wetten;

financiële onafhankelijkheid zijn nationale centrale banken zeer ontvankelijk voor externe beïnvloeding.

Vaststelling van de begroting

Indien een derde de bevoegdheid heeft de begroting van de nationale centrale bank vast te stellen of te beïnvloeden, is zulks onverenigbaar met financiële onafhankelijkheid, tenzij de wet in een clausule bepaalt dat een dergelijke bevoegdheid niet geldt ten aanzien van de financiële middelen die benodigd zijn voor de tenuitvoerlegging van de met het ESCB verband houdende taken van de nationale centrale bank.

De boekhoudkundige regels

De administratie moet worden gevoerd hetzij in overeenstemming met algemene regels van waardering en resultaatbepaling, hetzij in overeenstemming met regels vastgesteld door de besluitvormende organen van een nationale centrale bank. Indien die regels echter door derden worden vastgesteld, dienen zij ten minste rekening te houden met voorstellen van de besluitvormende organen van de nationale centrale bank.

De jaarrekening moet worden vastgesteld door de besluitvormende organen van de nationale centrale bank, bijgestaan door onafhankelijke accountants, en waarop goedkeuring achteraf door derden (zoals de regering of het parlement) van toepassing kan zijn. Aangaande de winstvaststelling moeten besluitvormende organen van de nationale centrale bank onafhankelijk en professioneel kunnen beslissen.

In die gevallen waarin een rekenkamer of een vergelijkbaar met de controle op de besteding van overheids gelden belast orgaan de werkzaamheden van de nationale centrale bank controleert, moet het juridische kader de reikwijdte van de controle duidelijk vastleggen, waarbij dat de werkzaamheden van de onafhankelijke externe accountant van de nationale centrale bank, zoals vastgelegd in artikel 27.1 van de Statuten, onverlet dient

-
- CON/2003/27 van 2 december 2003 op verzoek van het Federale Oostenrijkse Ministerie van Financiën inzake een Federale Wet betreffende de Nationale Stichting voor Onderzoek, Technologie en Ontwikkeling;
 - CON/2004/1 van 20 januari 2004 op verzoek van het Economisch Comité van het Finse parlement inzake een regeringsvoorstel tot wijziging van de Suomen Pankki Act en andere verband houdende wetten;
 - CON/2006/38 van 25 juli 2006 op verzoek van de Bank of Greece inzake ontwerpen van bepalingen houdende de bevoegdheid van de Bank of Greece op het gebied van consumentenbescherming;
 - CON/2006/47 van 13 september 2006 op verzoek van het Tsjechische Ministerie van Industrie en Handel houdende een wijziging van de wet op Česká národní banka.
 - CON/2007/8 van 21 maart 2007 op verzoek van het Tsjechische Ministerie van Industrie en Handel houdende een aantal bepalingen tot wijziging van Wet op de consumentenbescherming betreffende Česká národní banka.

te laten. De overheidscontrole dient op niet-politieke, onafhankelijke en zuiver professionele basis te geschieden.

De winstverdeling, het kapitaal van nationale centrale banken en financiële voorzieningen

Met betrekking tot de winstverdeling mogen de Statuten van de nationale centrale bank de winstverdeling bepalen. Bij ontstentenis van dergelijke bepalingen dient het besluitvormende orgaan van de nationale centrale bank het besluit omtrent de winstverdeling op professionele gronden te nemen, dat zonder beoordeling door derden, tenzij een uitdrukkelijke clausule bepaalt dat dit de financiële middelen die benodigd zijn voor de tenuitvoerlegging van de met het ESCB verband houdende taken van de nationale centrale bank, onverlet dient te laten.

Het is de lidstaten niet toegestaan het kapitaal van de nationale centrale bank te verlagen zonder de voorafgaande toestemming van de besluitvormende organen van de nationale centrale bank, om zeker te stellen dat voldoende financiële middelen beschikbaar blijven om het mandaat krachtens artikel 105, lid 2 van het Verdrag en krachtens de Statuten als lid van het ESCB te vervullen. Wat financiële voorzieningen of buffers betreft, moeten de nationale centrale banken de vrijheid hebben onafhankelijk financiële voorzieningen te treffen om de reële waarde van het kapitaal en de activa veilig te stellen.

Financiële aansprakelijkheid voor toezichthoudende autoriteiten

In sommige lidstaten zijn financiële toezichthouders binnen de nationale centrale bank ondergebracht. Als de onafhankelijke besluitvorming van de nationale centrale banken op dergelijke autoriteiten van toepassing is, dan levert dit geen problemen op. Indien luidens de wettelijke bepalingen evenwel een aparte besluitvorming geldt voor dergelijke toezichthoudende autoriteiten, dan is het van belang te waarborgen dat door hen genomen besluiten de financiën van de nationale centrale bank als geheel niet in gevaar kunnen brengen. In die gevallen moeten de nationale centrale banken via de nationale wetgeving in staat worden gesteld de uiteindelijke zeggenschap uit te oefenen over besluiten van de toezichthoudende autoriteiten die van invloed kunnen zijn op de onafhankelijkheid van de nationale centrale bank, met name de financiële onafhankelijkheid.

2.2.3.2 GEHEIMHOUDING

Het krachtens artikel 38 van de Statuten voor het personeel van de ECB en de nationale centrale bank geldende beroepsgeheim kan resulteren in vergelijkbare bepalingen in de Statuten van nationale centrale banken of in de wetgeving van lidstaten. Het primaat van de Gemeenschapswetgeving en de krachtens die wetgeving vastgestelde regelgeving houdt ook in dat nationale wetgeving inzake openbaarheid van bestuur niet mag leiden tot inbreuken op het binnen het ESCB geldende geheimhoudingsregime.

2.2.4 VERBOD OP MONETAIRE FINANCIERING EN BEVOORRECHTE TOEGANG

2.2.4.1 VERBOD OP MONETAIRE FINANCIERING

Het verbod op monetaire financiering is vastgelegd in artikel 101, lid 1 van het Verdrag dat het verlenen van voorschotten in rekening-courant of andere kredietfaciliteiten bij de ECB of de nationale centrale banken van de lidstaten ten behoeve van instellingen of organen van de Gemeenschap, centrale overheden, regionale, lokale of andere overheden, andere publiekrechtelijke lichamen of openbare bedrijven van de lidstaten verbiedt; evenmin mag de ECB schuldbewijzen rechtstreeks bij deze entiteiten of nationale centrale banken aankopen. Het Verdrag bevat één uitzondering op het verbod: Het verbod geldt niet voor kredietinstellingen die in handen zijn van de overheid en die in het kader van de liquiditeitsvoorziening door de centrale banken op dezelfde manier behandeld moeten worden als de particuliere kredietinstellingen (artikel 101, lid 2 van het Verdrag). Bovendien, mogen de Europese Centrale Bank en de nationale centrale banken optreden als fiscaal agent voor de bovengenoemde overheidsorganen (artikel 21.2 van de Statuten). De exacte reikwijdte van de toepassing van het verbod op monetaire financiering wordt nader ingevuld door Verordening (EG) nr. 3603/93 van de Raad van 13 december 1993 tot vaststelling van de definities voor de toepassing van de in artikel 104 en artikel 104 B, lid 1 van het Verdrag vastgelegde verbodsbepalingen⁸ (nu artikel 101 en 103, lid 1), die verduidelijkt dat het verbod enige manier van financiering van overheidsverplichtingen ten aanzien van derden omvat.

⁸ PB L 332 van 31.12.1993, blz. 1.

Het verbod op monetaire financiering is van essentieel belang om te verzekeren dat de primaire doelstelling van het monetaire beleid (namelijk het handhaven van prijsstabiliteit) gevrijwaard blijft. Voorts, het financieren van de overheidssector door de centrale bank vermindert de druk op de begrotingsdiscipline. Het verbod dient daarom ruim te worden uitgelegd om de strikte toepassing ervan te verzekeren, met slechts enkele uitzonderingen die zijn vastgelegd in artikel 101, lid 2 van het Verdrag en de Verordening (EG) nr. 3603/93. Het algemene ECB-standpunt inzake de compatibiliteit van de nationale wetgeving met het verbod werd voornamelijk ontwikkeld binnen het kader van de raadplegingen van de ECB door de lidstaten betreffende ontwerpen van wettelijke bepalingen krachtens artikel 105, lid 4 van het Verdrag⁹.

⁹ Een aantal belangrijke EMI/ECB-Adviezen ter zake zijn:

- CON/95/8 van 10 mei 1995 inzake een raadpleging door het Zweedse Ministerie van Financiën krachtens artikel 109f, lid 6 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap ("het Verdrag") en artikel 5.3 van de Statuten van het EMI ("de Statuten"); inzake een wetsontwerp van de regering tot invoering van een verbod op monetaire financiering ("het ontwerp");
- CON/97/16 van 27 augustus 1997 inzake een raadpleging door het Oostenrijkse Ministerie van Financiën krachtens artikel 109f van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap ("het Verdrag") en artikel 5.3 van de Statuten van het EMI, zoals nader uitgewerkt in Besluit (EG) nr. 93/71 van de Raad van 22 november 1993 (het "Besluit") inzake een Federaal wetsontwerp betreffende de deelname van Oostenrijk in de Nieuwe Leningsregeling met het Internationaal Monetair Fonds;
- CON/2001/32 van 11 oktober 2001 op verzoek van het Portugese Ministerie van Financiën inzake een ontwerp-decreet tot wijziging van het rechtskader betreffende kredietinstellingen en financiële vennootschappen;
- CON/2003/27 van 2 december 2003 op verzoek van het Federale Oostenrijkse Ministerie van Financiën inzake een Federale Wet betreffende de Nationale Stichting voor Onderzoek, Technologie en Ontwikkeling;
- CON/2005/1 van 3 februari 2005 op verzoek van het Italiaanse Ministerie van Economische Zaken en Financiën inzake een Ontwerp-Wijzigingswet inzake Wetsdecreet nr. 7 van 25 januari 1999, zoals gewijzigd bij Wet nr. 74 van 25 maart 1999, betreffende urgente bepalingen inzake Italiaanse deelname in de interventies van het Internationaal Monetair Fonds om ernstige financiële crises van haar lidstaten te bezweren;
- CON/2005/24 van 15 juli 2005 op verzoek van het Ministerie van Financiën van de Tsjechische Republiek inzake een ontwerp-wet betreffende de integratie van toezichhouders op financiële markten;
- CON/2005/29 van 11 augustus 2005 op verzoek van het Federale Oostenrijkse Ministerie van Financiën inzake een ontwerp Federale wet betreffende de betaling van een bijdrage door Oostenrijk aan het trustfonds voor lage-inkomsten landen die getroffen zijn door natuurrampen, welk fonds het Internationaal Monetair Fonds beheert;
- CON/2005/50 van 1 december 2005 op verzoek van Národná banka Slovenska inzake een Ontwerp-Wijzigingswet van Wet nr. 118/1996 Coll. Inzake de bescherming van bankdeposito's en inzake wijzigingen van bepaalde wetten, zoals laatstelijk gewijzigd; en
- CON/2005/60 van 30 december 2005 op verzoek van Lietuvos bankas inzake een Ontwerp-Wijzigingswet van de Lietuvos bankas Wet;
- CON/2006/4 van 27 januari 2006 op verzoek van de Central Bank of Cyprus houdende een wetsontwerp tot wijziging van de wetten op de Bank of Cyprus van 2002 en 2003;
- CON/2006/15 van 9 maart 2006 op verzoek van het Poolse Ministerie van Financiën inzake een wetsontwerp betreffende het toezicht op financiële instellingen;
- CON/2006/17 van 13 maart 2006 op verzoek van het Sloveense Ministerie van Financiën inzake een Ontwerp-Wijzigingswet Banka Slovenije, houdende wijziging van de wet op Banka Slovenije.
- CON/2006/23 van 22 mei 2006 op verzoek van de Central Bank of Malta houdende een wetsontwerp tot wijziging van de wet op de Central Bank of Malta; en
- CON/2006/58 van 15 december 2006 op verzoek van de Central Bank of Malta houdende wijzigingen van de wet op de Central Bank of Malta.

NATIONALE WETGEVING TOT OMZETTING VAN HET VERBOD OP MONETAIRE FINANCIERING

In het algemeen is omzetting van artikel 101 van het Verdrag, aangevuld door Verordening (EG) nr. 3603/93, in nationale wetgeving onnodig, aangezien beide rechtstreeks toepasselijk zijn. Indien evenwel bepalingen van nationale wetgeving deze rechtstreeks toepasselijke gemeenschapsbepalingen weergeven, mogen zij de reikwijdte van het verbod op monetaire financiering niet inperken, noch de onder de Gemeenschapswetgeving vigerende uitzonderingen verruimen. Bijvoorbeeld, nationale wetgeving aangaande de financiering door nationale centrale banken van financiële verplichtingen van een lidstaat aan internationale financiële instellingen, (behalve het IMF, zoals bepaald in Verordening (EG) nr. 3603/93) of aan derde landen is onverenigbaar met het verbod op monetaire financiering.

FINANCIEREN VAN DE OVERHEIDSSECTOR OF DE VERPLICHTINGEN VAN DE OVERHEIDSSECTOR TEN AANZIEN VAN DERDEN

Nationale wetgeving mag van een nationale centrale bank niet vereisen dat zij hetzij de uitvoering van functies door andere tot de overheidssector behorende instellingen, hetzij overheidsverplichtingen ten aanzien van derden financiert. Onverenigbaar met het verbod op monetaire financiering zijn bijvoorbeeld nationale wetten die een nationale centrale bank toestaan, dan wel van haar vereisen, dat zij juridische of quasi-juridische van de nationale centrale bank onafhankelijke en als verlengstuk van de staat functionerende organen financiert.

OVERNAME VAN OVERHEIDSVERPLICHTINGEN

Nationale wetgeving die van een nationale centrale bank vereist dat zij de verplichtingen van een eertijds onafhankelijk overheidsorgaan overneemt ten gevolge van een nationale reorganisatie van bepaalde taken en functies (bijvoorbeeld in de context van een overdracht aan de nationale centrale bank van bepaalde toezichthoudende taken die daarvoor werden uitgevoerd door de staat of onafhankelijke openbare autoriteiten of organen), zonder dat de nationale centrale bank gevrijwaard wordt van financiële verplichtingen die voortvloeien uit vroegere werkzaamheden van dergelijke eertijds onafhankelijke overheidsorganen, is onverenigbaar met het verbod op monetaire financiering.

FINANCIËLE STEUN VOOR KREDIET- EN/OF FINANCIËLE INSTELLINGEN

Nationale wetgeving inzake de financiering door nationale centrale banken van kredietinstellingen zonder dat dat geschiedt in verband met taken van centrale banken (zoals monetair beleid, betalingssysteem of tijdelijke liquiditeitssteunoperaties) met name ter ondersteuning van insolvente krediet- en/of andere financiële instellingen, is onverenigbaar met het verbod op monetaire financiering.

FINANCIELE STEUN VOOR DEPOSITOVERZEKERINGS- EN BELEGGERSCOMPENSATIESCHEMAS.

De Richtlijn Depositogarantiestelsels¹⁰ en de Richtlijn Beleggerscompensatiestelsels¹¹ bepalen dat kredietinstellingen, respectievelijk de beleggingsondernemingen de financieringskosten van depositogarantiestelsels en beleggerscompensatiestelsels zelf moeten dragen. Nationale wetgeving inzake de financiering door nationale centrale banken van een nationaal depositogarantiestelsel van de overheid voor kredietinstellingen of een nationaal beleggerscompensatiestelsel voor beleggingsondernemingen, zou onverenigbaar zijn met het verbod op monetaire financiering, indien het niet van korte duur is, het geen urgente situaties betreft, systeemstabiliteit betreffende aspecten niet op het spel staan, en de besluiten niet ter beoordeling van de nationale centrale bank staan.

2.2.4.2 VERBOD OP BEVOORRECHTE TOEGANG

Als overheid mogen nationale centrale banken geen maatregelen nemen die de overheidssector boven financiële instellingen bevoorrechte toegang verlenen, indien dergelijke maatregelen niet stoelen op bedrijfseconomische overwegingen. Voorts mogen de door de nationale centrale banken vastgelegde regels inzake de mobilisatie of verpanding van schuldinstrumenten niet worden aangewend om het verbod op bevoorrechte toegang te omzeilen.¹² De wetgeving van de lidstaten ter zake mag een dergelijke bevoorrechte toegang niet vastleggen.

Dit verslag richt zich op de compatibiliteit van zowel door de nationale centrale banken vastgestelde nationale wetgeving, alsook de Statuten van de nationale centrale bank met het verbod op bevoorrechte toegang. Dit verslag laat evenwel de beoordeling onverlet of

¹⁰ Overweging 23 bij Richtlijn 94/19/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 1994 betreffende depositogarantiestelsels (PB L 135 van 31.5.1994, blz. 5).

¹¹ Overweging 23 bij Richtlijn 97/9/EG van het Europees Parlement en de Raad van 3 maart 1997 betreffende beleggerscompensatiestelsels (PB L 84 van 26.3.1997, blz. 22).

wetten, regelingen of administratieve rechtshandelingen in lidstaten onder het voorwendsel van bedrijfseconomische overwegingen worden aangewend om het verbod op bevoorrechte toegang te omzeilen. Een dergelijke beoordeling gaat de reikwijdte van dit verslag te boven.

2.2.5 UNIFORME SPELLING VAN DE EURO

De euro is de gemeenschappelijke munt van de lidstaten die deze hebben aangenomen. Om dit gemeenschappelijke aspect duidelijk te maken, vereist gemeenschapswetgeving een uniforme spelling van het woord “euro” in de nominatief enkelvoud in alle wettelijke bepalingen van de Gemeenschap en van de lidstaten, rekening houdende met het bestaan van verschillende alfabetten.

Tijdens de vergadering in Madrid op 15 en 16 december 1995 besloot de Europese Raad dat “de Europese munt de naam Euro zal dragen”, dat “de munt (...) dezelfde naam dient te hebben in alle officiële talen van de Europese Unie, rekening houdende met het bestaan van verschillende alfabetten” en dat “de specifieke naam Euro in de plaats zal komen van de generieke benaming ‘ECU’ die het Verdrag gebruikt ter verwijzing naar de Europese munteenheid”. Tenslotte stelt de Europese Raad vast dat: “De regeringen van de vijftien lidstaten zijn overeengekomen dat dit besluit de erkende en definitieve interpretatie van de toepasselijke Verdragsbepalingen vormt.” Dit ondubbelzinnige en definitieve akkoord tussen de staatshoofden en regeringsleiders van de lidstaten is bevestigd in alle rechtshandelingen van de Gemeenschap die verwijzen naar de euro die in alle officiële talen van de Gemeenschap altijd de uniforme spelling gebruiken. Met name van belang is dat de uniforme spelling van de euro zoals de lidstaten die overeengekomen zijn, is aangehouden in monetaire wetgeving van de Gemeenschap.¹³ De recente Verordening (EG) nr. 2169/2005 van de Raad van 21 december 2005 tot wijziging van Verordening

¹² Zie artikel 3, lid 2 en overweging 10 van Verordening (EG) nr. 3604/93 van de Raad van 13 december 1993 tot vaststelling van de definities voor de toepassing van het in artikel 104 A (nu artikel 102) van het Verdrag vastgelegde verbod op bevoorrechte toegang (PB L 332 van 31.12.1993, blz. 4).

¹³ Zie Verordening (EG) nr. 1103/97 van de Raad van 17 juni 1997 over enkele bepalingen betreffende de invoering van de euro (PB L 162 van 19.6.1997, blz. 1), Verordening (EG) nr. 974/98 van de Raad van 3 mei 1998 over de invoering van de euro (PB L 139 van 11.5.1998, blz. 1) en Verordening (EG) nr. 2866/98 van de Raad van 31 december 1998 over de omrekeningskoersen tussen de euro en de munteenheden van de lidstaten die de euro aannemen (PB L 359 van 31.12.1998, blz. 1), welke drie verordeningen in 2000 werden gewijzigd vanwege de invoering van de euro in Griekenland; zie tevens de rechtshandelingen met betrekking tot euromuntstukken die de Gemeenschap in 1998 en 1999 heeft aangenomen.

(EG) nr. 974/98 over de invoering van de euro¹⁴ bevestigt de correcte spelling van de gemeenschappelijke munt. Ten eerste bepaalt Verordening (EG) nr. 974/98 in alle talenversies dat besloten is om “de Europese munt de naam ‘euro’ te geven”. Ten tweede, alle talenversies van Verordening (EG) nr. 2169/2005 verwijzen naar de “euro”.

In 2003 ratificeerden alle lidstaten het Besluit van de Raad, die samenkwam in de samenstelling van de staatshoofden en regeringsleiders van 21 maart 2003 tot wijziging van artikel 10.2 van de Statuten van het Europees Stelsel van Centrale Banken en van de Europese Centrale Bank¹⁵, waar eens te meer, deze keer in een rechtshandeling in verband met primaire wetgeving de naam van de gemeenschappelijke munt uniform wordt gespeld in alle talenversies.

Dit ondubbelzinnige en definitieve standpunt van de lidstaten is ook bindend voor de lidstaten met een derogatie. Artikel 5, lid 3 van de Akte betreffende de toetredingsvoorwaarden bepaalt dat “De nieuwe lidstaten bevinden zich ten aanzien van de verklaringen, resoluties of andere standpuntbepalingen van de Europese Raad of de Raad, alsmede ten aanzien van die welke betrekking hebben op de Gemeenschap of de Unie en in onderling overleg tussen de lidstaten zijn aanvaard, in dezelfde situatie als de huidige lidstaten; zij zullen derhalve de beginselen en beleidslijnen die hieruit voortvloeien eerbiedigen en de maatregelen treffen die nodig zouden kunnen blijken ter verzekering van de toepassing daarvan.”

Op basis van deze overwegingen en gezien de uitsluitende bevoegdheid van de Gemeenschap de naam van de gemeenschappelijke munt te bepalen, is elke afwijking van deze regel onverenigbaar met het Verdrag en zou moeten worden weggenomen. Terwijl dit beginsel van toepassing is op alle soorten nationale wetgeving, richt de beoordeling in de landenhoofdstukken zich op de Statuten van nationale centrale banken en de wetten inzake de omschakeling naar de euro.

¹⁴ PB L 346 van 29.12.2005, blz. 1.

¹⁵ PB L 83 van 1.4.2003, blz. 66.

2.2.6 DE JURIDISCHE INTEGRATIE VAN NATIONALE CENTRALE BANKEN IN HET EUROSISTEEM

Bepalingen in nationale wetgeving (in Statuten van nationale centrale banken, maar ook in andere wetgeving) die de tenuitvoerlegging van met het Eurosysteem verband houdende taken of het voldoen aan besluiten van de ECB in de weg staan, zijn onverenigbaar met de effectieve werking van het Eurosysteem zodra de desbetreffende lidstaat de euro heeft aangenomen. Derhalve moet de nationale wetgeving worden aangepast, teneinde verenigbaarheid met het Verdrag en de Statuten ten aanzien van met het Eurosysteem verband houdende taken te waarborgen. Ter voldoening aan artikel 109 van het Verdrag moest de nationale wetgeving worden aangepast om op de datum van oprichting van het ESCB (ten aanzien van Zweden) en op 1 mei 2004 (ten aanzien van de lidstaten die op die datum tot de EU toetraden), verenigbaarheid te waarborgen. Wettelijke bepalingen met betrekking tot de volledige integratie van een nationale centrale bank in het Eurosysteem behoeven niettemin pas van kracht te worden op het tijdstip waarop de volledige integratie ingaat, d.w.z. op de datum waarop de lidstaat met een derogatie de euro aanneemt.

De belangrijkste aandachtspunten in dit verslag zijn wettelijke bepalingen die verhinderen dat een nationale centrale bank voldoet aan de vereisten van het Eurosysteem. Deze omvatten bepalingen waardoor de nationale centrale bank mogelijk niet kan deelnemen aan de tenuitvoerlegging van het door de besluitvormende organen van de ECB vastgestelde gemeenschappelijke monetaire beleid of waardoor een president zijn taak als lid van de Raad van bestuur van de ECB niet kan vervullen of waarin de prerogatieven van de ECB niet in acht worden genomen. Het volgende onderscheid geldt: doelstellingen van economisch beleid; taken; financiële bepalingen; wisselkoersbeleid; en internationale samenwerking. Ten slotte wordt nog melding gemaakt van andere terreinen waarop de Statuten van de nationale centrale bank mogelijk aanpassing behoeven.

2.2.6.1 DOELSTELLINGEN VAN ECONOMISCH BELEID

De volledige integratie van een nationale centrale bank in het Eurosysteem vereist dat haar statutaire doelstellingen verenigbaar zijn met de ESCB-doelstellingen, zoals artikel 2 van de Statuten die vaststelt. Dat betekent onder meer dat “nationaal getinte” statutaire doelstellingen – bijvoorbeeld, indien statutaire bepalingen verwijzen naar het voeren van monetair beleid binnen het kader van het algemene economische beleid van de betrokken lidstaat – dienen te worden aangepast.

2.2.6.2 TAKEN

De taken van een nationale centrale bank van een lidstaat die de euro heeft aangenomen, worden overwegend bepaald door het Verdrag en de Statuten, gezien de hoedanigheid van de nationale centrale bank als integrerend onderdeel van het Eurosysteem. Ter voldoening aan artikel 109 van het Verdrag moeten bepalingen in de Statuten van nationale centrale banken ten aanzien van taken derhalve worden vergeleken met de desbetreffende bepalingen in het Verdrag en de Statuten en moeten onverenigbaarheden worden weggenomen.¹⁶ Dit geldt voor elke bepaling die na de omschakeling naar de euro en de integratie in het Eurosysteem een belemmering vormt voor de tenuitvoerlegging van met het ESCB verband houdende taken en met name voor bepalingen die de ESCB-bevoegdheden uit Hoofdstuk IV van de Statuten niet respecteren.

Nationale bepalingen met betrekking tot het monetaire beleid moeten bevestigen dat het monetaire beleid van de Gemeenschap een taak is die het Eurosysteem moet uitvoeren.¹⁷ De Statuten van nationale centrale banken mogen bepalingen inzake monetaire beleidsinstrumenten bevatten. Teneinde aan artikel 109 van het Verdrag te voldoen, dienen dergelijke bepalingen te worden vergeleken met het Verdrag en de Statuten en elke onverenigbaarheid dient te worden weggenomen.

Nationale wettelijke bepalingen die de nationale centrale bank het alleenrecht voor de uitgifte van bankbiljetten verlenen, moeten bij de aanneming van de euro het alleenrecht van de Raad van bestuur van de ECB erkennen om machtiging te geven tot uitgifte van eurobankbiljetten krachtens artikel 106, lid 1 van het Verdrag en artikel 16 van de Statuten. Nationale wettelijke bepalingen die overheden in staat stellen invloed uit te oefenen op aangelegenheden als denominaties, productie, hoeveelheid en het uit circulatie nemen van eurobankbiljetten, moeten al naar gelang het geval, hetzij worden ingetrokken dan wel moeten de in bovengenoemde bepalingen van het Verdrag en de Statuten vastgelegde bevoegdheden van de ECB met betrekking tot de eurobankbiljetten erkennen. Ongeacht de verdeling van verantwoordelijkheden in verband met muntstukken tussen de regering en de nationale centrale bank, dienen de desbetreffende bepalingen na de aanneming van de euro te erkennen dat de omvang van de uitgifte van euromuntstukken de goedkeuring van de ECB behoeft.

¹⁶ Zie met name artikel 105 en 106 van het Verdrag en artikel 3 tot en met 6 en 16 van de Statuten.

Inzake het beheer van de externe reserves¹⁸, maken lidstaten die de euro hebben aangenomen en die hun officiële externe reserves niet aan hun nationale centrale bank overdragen zich schuldig aan schending van het Verdrag.¹⁹ Daarnaast zijn rechten van derden – bijvoorbeeld de regering of het parlement – om besluiten van een nationale centrale bank met betrekking tot het beheer van de officiële externe reserves te beïnvloeden niet in overeenstemming met artikel 105, lid 2, derde streepje, van het Verdrag. Voorts moeten nationale centrale banken de ECB met externe reserves doteren naar rato van hun aandeel in het geplaatste kapitaal van de ECB. Dit houdt in dat er geen wettelijke belemmeringen mogen bestaan voor de overdracht van externe reserves door nationale centrale banken aan de ECB.

2.2.6.3 FINANCIËLE BEPALINGEN

De financiële bepalingen in de Statuten omvatten regels inzake financiële rekeningen²⁰, accountantscontrole²¹, inschrijvingen op het kapitaal²², overdracht van externe reserves²³ en de toedeling van monetaire inkomsten²⁴. Nationale centrale banken moeten in staat zijn aan hun verplichtingen krachtens deze bepalingen te voldoen en derhalve moeten eventuele onverenigbare nationale bepalingen worden ingetrokken.

2.2.6.4 WISSELKOERSBELEID

Een lidstaat met een derogatie kan nationale wetgeving behouden die bepaalt dat de regering verantwoordelijk is voor het wisselkoersbeleid van die lidstaat, met een raadgevende en/of uitvoerende rol voor de nationale centrale bank. Wanneer die lidstaat de euro aanneemt, dienen deze wettelijke bepalingen te bepalen dat de verantwoordelijkheid voor het wisselkoersbeleid van het eurogebied overeenkomstig artikel 111 van het Verdrag op het niveau van de Gemeenschap ligt. Artikel 111 kent de verantwoordelijkheid voor dit beleid toe aan de EU-Raad in nauwe samenwerking met de ECB.

¹⁷ Eerste streepje van artikel 105, lid 2 van het Verdrag.

¹⁸ Derde streepje van artikel 105, lid 2 van het Verdrag.

¹⁹ Met uitzondering van werksaldi in buitenlandse valuta's die de regeringen van de lidstaten krachtens artikel 105, lid 3 van het Verdrag mogen aanhouden.

²⁰ Artikel 26 van de Statuten.

²¹ Artikel 27 van de Statuten.

²² Artikel 28 van de Statuten.

²³ Artikel 30 van de Statuten.

²⁴ Artikel 32 van de Statuten.

2.2.6.5 INTERNATIONALE SAMENWERKING

Voor de aanneming van de euro moet de nationale wetgeving verenigbaar zijn met artikel 6.1 van de Statuten, dat bepaalt dat op het terrein van de internationale samenwerking met betrekking tot de aan het Eurosysteem opgedragen taken, de ECB besluit hoe het ESCB wordt vertegenwoordigd. Bovendien moet de nationale wetgeving de deelname van de nationale centrale bank in internationale monetaire instellingen toestaan, zulks met toestemming van de ECB (artikel 6.2 van de Statuten).

2.2.6.6 DIVERSEN

Naast de bovenvermelde aangelegenheden kunnen er voor bepaalde lidstaten andere terreinen zijn waarop de nationale bepalingen aanpassing behoeven (bijvoorbeeld op het terrein van verrekenings- en betalingssystemen en de uitwisseling van informatie).

3 SAMENVATTINGEN PER LAND

3.1 CYPRUS

Gedurende de referentieperiode bedroeg de twaalfmaands gemiddelde HICP-inflatie in Cyprus 2,0%, wat duidelijk onder de in het Verdrag neergelegde referentiewaarde van 3,0% ligt. Op basis van de meest recente gegevens wordt verwacht dat de twaalfmaands gemiddelde HICP-inflatie de komende maanden licht zal dalen.

Een terugblik over een iets langere periode leert dat de HICP-inflatie in Cyprus beperkt is geweest, met slechts af en toe perioden van relatief hoge inflatie. Tussen 1997 en 2006 schommelde de inflatie meestal tussen 2% en 3%, maar in 2000 en 2003 steeg ze naar respectievelijk 4,9% en 4,0%, grotendeels als gevolg van sterk gestegen energie- en voedingsmiddelenprijzen en van de met de EU-harmonisering verband houdende geleidelijke stijgingen van energieaccijnzen en van het btw-tarief van 10% naar 15% in de periode 2002-2003. Dit lange-termijninflatiebeloop weerspiegelt een aantal belangrijke beleidskeuzen, in het bijzonder de traditionele koppeling van wisselkoersstelsels, die teruggaat tot 1960. Sinds 1992 is het Cypriotische pound gekoppeld aan aanvankelijk de ecu en later de euro. Op 2 mei 2005 werd Cyprus opgenomen in het ERM II met de standaardfluctuatiemarge van $\pm 15\%$. De relatief gematigde inflatie werd geschraagd door de liberalisering van de productmarkten en de nutsbedrijven. Het begrotingsbeleid is daarentegen, over het geheel genomen, sinds 1996 niet volledig gunstig geweest voor de prijsstabiliteit, ofschoon het in de afgelopen jaren ondersteunender is geworden. Tussen 1998 en 2001 moet het over het geheel genomen betrekkelijk gematigde inflatiebeloop worden gezien tegen de achtergrond van solide economische groei die in reële termen grotendeels rond de 5% lag. De groei matigde tot rond 2% in 2002 en 2003, maar trok in 2004-06 weer aan tot bijna 4%. Het werkloosheidscijfer is betrekkelijk laag gebleven, hoewel iets gestegen sinds 2002, en de arbeidsmarkt in Cyprus is relatief flexibel. Na zeer sterke loonsverhogingen in 2002 en 2003, vooral in de overheidssector, is de druk op de lonen in de daaropvolgende twee jaar aanzienlijk afgenomen, met als gevolg een bescheiden toename van de arbeidskosten per eenheid product. De invoerprijzen waren van tijd tot tijd volatiel en zijn sinds 2003 enigszins gestegen als reactie op de hogere olieprijs. Uit recente ontwikkelingen blijkt dat de HICP-inflatie begin 2006 geleidelijk

was gestegen tot 2,7% in augustus, waarna zij weer afnam tot 1,4% in maart 2007, na matiging van de energieprijzen.

Wat de toekomst betreft, lopen de laatst beschikbare inflatieprognoses van de belangrijkste internationale instellingen uiteen van 1,3% tot 2,1% voor 2007 en van 1,9% tot 2,1% voor 2008. De risico's voor de inflatieprojectie zijn van opwaartse aard en houden verband met de geplande met de EU-harmonisering betreffende de stijging van het lagere btw-tarief voor bepaalde goederen en diensten, die naar verwachting rond 1 procentpunt aan de inflatie zal bijdragen, mogelijke tweede-ronde-effecten van voorbijgaande en verwachte toekomstige inflatiestijgingen, toekomstige negatieve olieprijsontwikkelingen en loonontwikkelingen tegen de achtergrond van snelle expansie van de binnenlandse vraag en kredietverlening. Convergentie van de rente op in binnenlandse valuta luidende leningen in de richting van het (lagere) niveau van het eurogebied, en de versoepeling van reserveverplichtingen voor monetaire financiële instellingen vormen additionele opwaartse risico's voor de inflatie. Neerwaartse risico's houden verband met de aanhoudende effecten van de liberalisatie in sectoren zoals telecommunicatie en energie, loonmatiging in de publieke sector, toenemende instroom van arbeidskrachten, die een neerwaartse druk op de loongroei kan uitoefenen, en gunstige olieprijsontwikkelingen. Verder vormt de mogelijke afname van de internationale vraag en het effect daarvan op het toerisme een additioneel neerwaarts risico.

Cyprus is thans niet onderwerp van een Raadsbesluit betreffende het bestaan van een buitensporig tekort. In het referentiejaar 2006 had Cyprus een begrotingstekort van 1,5% bbp, wat ruim onder de referentiewaarde ligt. Voor 2007 voorspelt de Europese Commissie een tekort van 1,4% bbp. De quote van de overheidsschuld is in 2006 gedaald tot 65,3% bbp en zal volgens de prognoses in 2007 verder dalen tot 61,5%, dus nog steeds boven de referentiewaarde van 60%. Verdere consolidatie is vereist om te zorgen dat Cyprus voldoet aan de in het Pact voor Stabiliteit en Groei beschreven middellange-termijndoelstelling, in het convergentieprogramma van december 2006 gekwantificeerd als een voor de conjunctuur gecorrigeerd tekort van 0,5% bbp, waarbij tijdelijke maatregelen niet in aanmerking worden genomen. Wat de andere factoren in de begrotingssfeer betreft, lag de tekortquote in 2006 niet hoger dan de verhouding van de overheidsinvesteringsuitgaven tot het bbp.

Volgens de projecties van zowel het Comité voor Economische Politiek van de EU als de Europese Commissie krijgt Cyprus naar verwachting te maken met een substantiële toename van met de vergrijzing verband houdende overheidsuitgaven van 11,8 procentpunt van het bbp tussen 2004 en 2050, de sterkste toename onder de EU-lidstaten. Die last zal gemakkelijker opgevangen kunnen worden als er in de overheidsfinanciën vóór de periode waarin de demografische situatie verslechtert voldoende manoeuvreerruimte wordt gecreëerd.

Het Cypriotische pound neemt sinds 2 mei 2005 deel aan het ERM II, oftewel gedurende de twee-jarige referentieperiode tussen mei 2005 en april 2007. De spilkoers voor de munt werd gesteld op 0,585274 pound per euro – tevens de koers waarop het pound begin 1999 eenzijdig aan de euro werd gekoppeld – met een standaardfluctuatiemarge van $\pm 15\%$. De overeenkomst over deelname aan het ERM II was gebaseerd op harde toezeggingen van de Cypriotische autoriteiten op verschillende beleidsterreinen. Sinds toetreding tot het ERM II is Cyprus doorgegaan met het voeren van een stabiel wisselkoersbeleid ten opzichte van de euro. Het pound bleef dicht bij zijn spilkoers aan de bovenkant van de standaardfluctuatiemarge en met een zeer lage volatiliteit. Tegelijkertijd verdwenen de korte-rente-ecarts ten opzichte van de driemaands EURIBOR tijdens de verslagperiode geleidelijk. De reële wisselkoers van het Cypriotische pound – zowel bilateraal ten opzichte van de euro als in effectieve termen – lag in maart 2007 dicht bij het historische gemiddelde zoals berekend vanaf januari 1996 en sinds de invoering van de euro in 1999. Wat de overige externe ontwikkelingen betreft, heeft Cyprus bijna steeds op de gecombineerde lopende rekening en kapitaalrekening van zijn betalingsbalans een tekort gerapporteerd, dat soms groot was. De afgelopen jaren zijn deze tekorten toegenomen – van 2,0% bbp in 2003 tot 5,9% bbp in 2006 – voornamelijk als gevolg van een stijgend goederentekort, terwijl het handelsoverschot voor diensten vrijwel onveranderd bleef. Deze tekorten zijn voor een groot deel gefinancierd door de netto kapitaalimport uit hoofde van directe investeringen (deels geherinvesteerde opbrengsten) en door kapitaalimport uit hoofde van “Overige financiële transacties”, waaronder vooral door niet-ingezetenen aangehouden deposito’s en leningen. Aangezien de kapitaalimport tussen 2004 en 2006 het tekort op de lopende en kapitaalrekening overtrof, was op Cyprus in deze periode sprake van een accumulatie van officiële reserves.

De lange rente op Cyprus beliep tijdens de referentieperiode 4,2%, wat ruim onder de referentiewaarde van 6,4% voor het rentecriterium is. De lange-rentetarieven in Cyprus en hun ecarts met het rendement op overheidsobligaties in het eurogebied zijn over het geheel genomen in de afgelopen jaren afgenomen.

Kortom, vooruitkijkend is het van belang dat Cyprus een houdbare en geloofwaardige koers blijft varen inzake begrotingsconsolidatie op basis van structurele maatregelen, en zijn begrotingsresultaten verbeterd door zijn hoge schuldquote aanmerkelijk terug te dringen. Met name in de overheidssector is het van belang dat de loonontwikkelingen gematigd blijven en in de pas lopen met de groei van de arbeidsproductiviteit, de situatie op de arbeidsmarkt en de ontwikkelingen in concurrerende landen. Daarnaast is het essentieel de structurele hervormingen van de product- en arbeidsmarkt voort te zetten. Het indexeringsmechanisme voor salarissen en sommige sociale uitkeringen (toelages voor de kosten van levensonderhoud) moet bijvoorbeeld worden herzien om de risico's verbonden met inflatiepersistentie te verminderen. Dergelijke structurele hervormingen zullen er niet alleen voor zorgen dat de economie beter bestand raakt tegen schokken, maar, ook de beste voorwaarden scheppen voor duurzame economische expansie en werkgelegenheidsgroei. Ten slotte zou Cyprus zich door een mogelijke hereniging voor additionele structurele en begrotingsuitdagingen geplaagd kunnen zien, afhankelijk van de specifieke economische en begrotingssituatie.

Ingevolge de recente wijzigingen in de Wet op de Central Bank of Cyprus, zijn de statuten van de Central Bank of Cyprus nu verenigbaar met de in het Verdrag en de Statuten omschreven vereisten voor de derde fase van de Economische en Monetaire Unie.

Cyprus - Economic indicators of convergence
(excluding the exchange rate criterion)

	HICP inflation ¹⁾	Long-term interest rate ²⁾	General government surplus (+) or deficit (-) ³⁾	General government gross debt ³⁾
2005	2.0	5.2	-2.3	69.2
2006	2.2	4.1	-1.5	65.3
2007	2.0	4.2	-1.4	61.0
Reference value ⁴⁾	3.0%	6.4%	-3%	60%

Sources: ECB, Eurostat and European Commission.

(Note: Best performing countries in terms of price stability are: Finland, Poland, Sweden)

1) Annual average percentage change. 2007 data refer to the period April 2006 to March 2007.

2) In percentages, annual average. 2007 data refer to the period April 2006 to March 2007.

3) As a percentage of GDP. Projections for 2007 as notified by Member States in spring 2007 [European Commission projections for 2007].

4) Reference value refers to the period April 2006 to March 2007 for HICP inflation and long-term interest rates and to the year 2006 for general government deficit and debt.

Cyprus – Economic indicators of convergence (excluding the exchange rate criterion)	Cyprus – Economische convergentie- indicatoren (uitgezonderd het wisselkoerscriterium)
HICP inflation ¹⁾	HICP-inflatie
Long-term interest rate ²⁾	Lange rente
General government surplus (+) or deficit (-) ³⁾	Overschot (+) / Tekort (-) overheid
General government gross debt ³⁾	Bruto schuld overheid
Reference value ⁴⁾	Referentiewaarde ⁴⁾
Sources: ECB, Eurostat and European Commission.	Bronnen: ECB, Eurostat en de Europese Commissie
(Note: Best performing countries in terms of price stability are: Finland, Poland, Sweden)	(Noot: Best presterende landen in termen van prijsstabiliteit zijn: Finland, Polen en Zweden)
1) Annual average percentage change. 2007 data refer to the period April 2006 to March 2007.	1) Gemiddelde procentuele mutatie op jaarbasis. Gegevens over 2007 hebben betrekking op de periode april 2006 – maart 2007.
2) In percentages, annual average. 2007 data refer to the period April 2006 to March 2007.	2) In procenten, jaargemiddelde. Gegevens over 2007 hebben betrekking op de periode april 2006 – maart 2007.
3) As a percentage of GDP. Projections for 2007 as notified by Member States in spring 2007 [European Commission projections for 2007].	3) Als percentage van het bbp. Projecties voor 2007, zoals bekendgemaakt door de lidstaten in het voorjaar van 2007 [projecties van de Europese Commissie voor 2007]
4) Reference value refers to the period April 2006 to March 2007 for HICP inflation and long-term interest rates and to the year 2006 for general government deficit and debt.	4) Voor de HICP-inflatie en de lange rente heeft de referentiewaarde betrekking op de periode april 2006 - maart 2007 en voor het tekort/de schuld van de overheid op het jaar 2006.

3.2 MALTA

Malta heeft in de referentieperiode een twaalfmaands gemiddelde HICP-inflatie van 2,2% gerealiseerd, en kwam daarmee ruim onder de in het Verdrag neergelegde referentiewaarde van 3,0% uit. Op basis van de recentste gegevens wordt verwacht dat de twaalfmaands gemiddelde HICP-inflatie de komende maanden verder zal dalen.

Een terugblik over een iets langere periode leert dat de HICP-inflatie in Malta relatief stabiel is geweest en in de jaren 1999-2006 meestal tussen 2% en 3% schommelde. De over een lange periode relatief stabiele inflatie in Malta weerspiegelt een aantal belangrijke beleidskeuzen, in het bijzonder de beslissing om vanaf het moment dat Malta onafhankelijk werd, in 1964, een wisselkoersarrangement op basis van een vaste koppeling te handhaven, meestal ten opzichte van een valutamandje. Sinds 2 mei 2005 neemt de Maltese lira deel aan het ERM II en is daarmee aan de euro gekoppeld. Het begrotingsbeleid is gedurende de afgelopen paar jaar ondersteunender voor de verwezenlijking van prijsstabiliteit geworden. Na een periode van krachtige economische groei in de jaren negentig was de productiegroei vanaf 2001 gemiddeld traag. Sindsdien is de productie twee jaar lang gekrompen. Deze economische stagnatie weerspiegelde een combinatie van externe zwakte (deels in samenhang met de toegenomen concurrentie op Malta's belangrijkste exportmarkten) en binnenlandse factoren, zoals de tijdelijke effecten van herstructureringen in de verwerkende industrie. Kijkend naar de recente ontwikkelingen, begon in 2005 een geleidelijk economisch herstel dat zich in 2006 voortzette, maar de prijsdruk vanuit de vraagzijde van de economie bleef beperkt. Het tempo van de HICP-inflatie op jaarbasis is tegen het einde van 2006 beduidend afgenomen, en bleef dit begin 2007 gematigd. Na het bereiken van een hoogtepunt van rond 3,5% medio 2006, daalde de inflatie tot onder 1% in de laatste twee maanden van 2006, uitkomend op 0,5% in maart 2007. De daling van de inflatie eind 2006 was grotendeels het gevolg van het wegebben van de effecten van de eerdere energieprijsstijging, die de inflatie in Malta betrekkelijk sterk had beïnvloed.

Wat de toekomst betreft, lopen de laatst beschikbare inflatieprognoses van de belangrijkste internationale instellingen uiteen van 1,4% tot 2,4% voor 2007 en van 2,1% tot 2,3% voor 2008. De opwaartse risico's voor de inflatievooruitzichten houden voornamelijk verband met een mogelijk hernieuwde stijging van de mondiale energieprijzen. Daarnaast dient de aanhoudende snelle stijging van de groei van de

kredietverlening nauwgezet te worden gevolgd, hoewel deze niet zo krachtig is als in enkele andere landen met minder ontwikkelde financiële markten. Neerwaartse risico's voor de inflatieprojecties houden verband met de toenemende concurrentie op sommige productmarkten, zoals de voedingsdetailhandel en de luchtvaartindustrie, en de aanhoudende inspanningen om bestuurlijke en regelgevingsprocedures in de overheidssector te stroomlijnen.

Malta vormt thans onderwerp van een Raadsbesluit betreffende het bestaan van een buitensporig tekort. In het referentiejaar 2006 echter, had Malta een begrotingstekort van 2,6% bbp, d.w.z. onder de referentiewaarde. Tijdelijke begrotingsbeleidsmaatregelen hadden in 2006 een tekortverminderend effect van 0,7% bbp. Zonder deze maatregelen zou het tekort voor 2006 3,3% bbp hebben belopen. Voor 2007 voorspelt de Europese Commissie een daling tot 2,1% bbp. De quote van de overheidsschuld bedroeg in 2006 66,5% bbp en zal volgens de prognoses in 2007 65,9% bedragen, dus nog steeds boven de referentiewaarde van 60%. Verdere consolidatie is vereist om te zorgen dat Malta voldoet aan de in het Pact voor Stabiliteit en Groei beschreven middellange-termijndoelstelling, die in het convergentieprogramma van december 2006 is gekwantificeerd als een begroting die, gecorrigeerd voor conjuncturele invloeden en zonder rekening te houden met tijdelijke maatregelen, in evenwicht is. Wat de andere factoren in de begrotings sfeer betreft, lag de tekortquote in 2006 niet hoger dan de verhouding van de overheidsinvesteringsuitgaven tot het bbp.

Volgens de projecties van zowel het Comité voor Economische Politiek als de Europese Commissie krijgt Malta in de jaren tot 2020 te maken met een toename van met de vergrijzing verband houdende uitgaven van 2,2 procentpunt van het bbp, die vervolgens daalt tot 0,3 procentpunt in 2050. Hoewel in deze projecties geen rekening is gehouden met de door het Huis van Afgevaardigden in december 2006 aangenomen hervorming van het overheidspensioenstelsel, duidt een voorlopige beoordeling van de Europese Commissie erop dat de hervorming de vooruitzichten voor de houdbaarheid op lange termijn van de overheidsfinanciën niet heeft verbeterd. Die last zal gemakkelijker opgevangen kunnen worden als er in de overheidsfinanciën vóór de periode waarin de demografische situatie verslechtert voldoende manoeuvreerruimte wordt gecreëerd.

De Maltese lira neemt sinds 2 mei 2005 deel aan het ERM II, oftewel gedurende de tweejarige referentieperiode tussen mei 2005 en april 2007. De spilkoers voor de munt is

vastgesteld op 0,429300 lira per euro, de marktkoers ten tijde van de toetreding, met een standaardfluctuatiemarge van $\pm 15\%$. Bij de toetreding tot het mechanisme werd de Maltese lira weer aan de euro gekoppeld in plaats van aan het eerdere valutamandje (van onder meer de euro, het Britse pond en de Amerikaanse dollar). De overeenkomst over deelname aan het ERM II was gebaseerd op harde toezeggingen van de Maltese autoriteiten op verschillende beleidsterreinen. De Maltese autoriteiten hebben, zoals eerder verklaard, de wisselkoers van de lira op de spilkoers ten opzichte van de euro gehandhaafd. De korte-rente-ecarts namen in 2006 af ten opzichte van de driemaands EURIBOR en stonden in de drie maanden tot en met maart 2007 op 0,2 procentpunt. De reële wisselkoers van de Maltese lira – zowel bilateraal ten opzichte van de euro als in effectieve termen – lag in maart 2007 dicht bij het historische gemiddelde zoals berekend vanaf januari 1996 en sinds de invoering van de euro in 1999. Wat de overige externe ontwikkelingen betreft, heeft Malta sinds 1997 een tekort op de gecombineerde lopende rekening en kapitaalrekening van zijn betalingsbalans laten zien, dat soms groot was. In 2004 en 2005 bedroeg dit tekort 4,9% bbp, alvorens te dalen naar 3,3% in 2006. Sinds 2003 heeft de stroom directe investeringen dit tekort ruimschoots gecompenseerd en werd de kapitaalimport in de categorie “Overige financiële transacties” grotendeels gecompenseerd door een krachtige netto kapitaaluitvoer. In zowel 2005 als 2006 was in Malta sprake van een accumulatie van officiële reserves.

De lange rente in Malta beliep tijdens de referentieperiode 4,3%, wat ruim onder de referentiewaarde van 6,4% voor het rentecriterium is. In de afgelopen jaren zijn de lange-rentetarieven in Malta en hun ecarts met het rendement op overheidsobligaties in het eurogebied over het algemeen afgenomen.

Kortom, vooruitkijkend is het van belang dat Malta een houdbare en geloofwaardige koers blijft varen inzake begrotingsconsolidatie en zijn begrotingsresultaten verbetert door zijn hoge schuldquote aanmerkelijk terug te dringen. Zowel in de overheidssector als in de particuliere sector is het van belang dat de loonontwikkelingen gematigd blijven en in de pas lopen met de groei van de arbeidsproductiviteit, de situatie op de arbeidsmarkt en de ontwikkelingen in concurrerende landen. De aandacht moet tevens worden gericht op het wegnemen van de structurele beperkingen voor economische groei en het scheppen van banen, met name door het bevorderen van arbeidsparticipatie. Het versterken van de concurrentie op productiemarkten en het verbeteren van de werking van de arbeidsmarkt zijn sleutelementen op dit punt. Dergelijke maatregelen dragen ertoe bij dat deze

markten flexibeler worden, zodat ze zich gemakkelijker kunnen aanpassen als ze worden geconfronteerd met mogelijke land- of sectorspecifieke schokken. Het vermogen dergelijke schokken op te vangen is met name van belang gezien de relatief hoge mate van specialisatie van de economie. Deze maatregelen dragen bij tot de verwezenlijking van een klimaat dat gunstig is voor prijsstabiliteit, terwijl zij tevens het concurrentievermogen en de werkgelegenheidsgroei ondersteunen.

Ingevolge de recente wijzigingen in de Wet op de Central Bank of Malta, zijn de statuten van de Central Bank of Malta nu verenigbaar met de in het Verdrag en de Statuten omschreven vereisten voor de derde fase van de Economische en Monetaire Unie.

Malta - Economic indicators of convergence
(excluding the exchange rate criterion)

	HICP inflation ¹⁾	Long-term interest rate ²⁾	General government surplus (+) or deficit (-) ³⁾	General government gross debt ³⁾
2005	2.5	4.6	-3.1	72.4
2006	2.6	4.3	-2.6	66.5
2007	2.2	4.3	-1.9	66.0
Reference value ⁴⁾	3.0%	6.4%	-3%	60%

Sources: ECB, Eurostat and European Commission.

(Note: Best performing countries in terms of price stability are: Finland, Poland, Sweden)

1) Annual average percentage change. 2007 data refer to the period April 2006 to March 2007.

2) In percentages, annual average. 2007 data refer to the period April 2006 to March 2007.

3) As a percentage of GDP. Projections for 2007 as notified by Member States in spring 2007 [European Commission projections for 2007].

4) Reference value refers to the period April 2006 to March 2007 for HICP inflation and long-term interest rates and to the year 2006 for general government deficit and debt.

Malta – Economic indicators of convergence (excluding the exchange rate criterion)	Malta – Economische convergentie-indicatoren (uitgezonderd het wisselkoerscriterium)
HICP inflation ¹⁾	HICP-inflatie
Long-term interest rate ²⁾	Lange rente
General government surplus (+) or deficit (-) ³⁾	Overschot (+) / Tekort (-) overheid
General government gross debt ³⁾	Bruto schuld overheid
Reference value ⁴⁾	Referentiewaarde ⁴⁾
Sources: ECB, Eurostat and European Commission.	Bronnen: ECB, Eurostat en de Europese Commissie
(Note: Best performing countries in terms of price stability are: Finland, Poland, Sweden)	(Noot: Best presterende landen in termen van prijsstabiliteit zijn: Finland, Polen en Zweden)
1) Annual average percentage change. 2007 data refer to the period April 2006 to March 2007.	1) Gemiddelde procentuele mutatie op jaarbasis. Gegevens over 2007 hebben betrekking op de periode april 2006 – maart 2007.
2) In percentages, annual average. 2007 data refer to the period April 2006 to March 2007.	2) In procenten, jaargemiddelde. Gegevens over 2007 hebben betrekking op de periode april 2006 – maart 2007.
3) As a percentage of GDP. Projections for 2007 as notified by Member States in spring 2007 [European Commission projections for 2007].	3) Als percentage van het bbp. Projecties voor 2007, zoals bekendgemaakt door de lidstaten in het voorjaar van 2007 [projecties van de Europese Commissie voor 2007]
4) Reference value refers to the period April 2006 to March 2007 for HICP inflation and long-term interest rates and to the year 2006 for general government deficit and debt.	4) Voor de HICP-inflatie en de lange rente heeft de referentiewaarde betrekking op de periode april 2006 - maart 2007 en voor het tekort/de schuld van de overheid op het jaar 2006.

ISSN 1725934-7

9 771725 934000